

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVIII

БРОЈ 813

29. јул 1967.

КАПЕТАН

Кејт

ЈУТРО У ЈЕДНОЈ АМЕРИЧКОЈ ЛУЦИ
КРАЈЕМ 1790. ГОДИНЕ... НАОРУЖАНИ
ТРГОВАЧКИ БРОД „ПЕСМА ВЕТРА“
СПРЕМАН ЈЕ ДА ДИГНЕ ЈЕДРА И
КРЕНЕ НА БЕРМУДЕ!

ЈЕДНЕ КОМИЈЕ У ТРКУ СУ
СТИГЛЕ НА ДОК...

ОД КЕЈА СЕ ОДБИО ЈЕДАН ЧАМАЦ
И УПУТИО СЕ ЈЕДРЕЊАКУ...

ДОБРО ЈУТРО,
ГОСПОДО!
ЗАДОВОЛСТВО
ЈЕ ОПЕТ ВАС
ВИДЕТИ, МИСТЕР
РОУПС!

ДОБРО ЈУТРО, КАПЕТАНЕ
КЕЈТ! ДРАГО МИ ЈЕ ШТО
ЋУ СЛУЖИТИ
ПОД ВАШИМ
ЗАПОВЕД -
НИШТВОМ!

ГРОМ И ПАКАО!
ЖЕНА!

5-28

ЗА
АИСТА,
ТАЈАН-
СТВЕНА
ОСОБА
КОЈА
ЈЕ
У
12. ЧАС
СТИГЛА
НА
ЈЕДРЕЊАК,
БИЛА
ЈЕ -
ЖЕНА.

АЛИ, МИСТЕР
РОУПС... КАЖУ
ДА ЖЕНА НА
БРОДУ ДОНОСИ
НЕСРЕЋУ!

НЕ БОЈ СЕ
НЕСРЕЋЕ НА
ОВОМ БРОДУ...
СЕМ АКО НЕ
ПОНОВИШ
ТО ШТО СИ
САД КАЗАО!

А САД,
МИСТЕР РОУПС,
ТИХО И БРЗО
ПОДИГНИТЕ ЈЕДРА!
ЖЕЛИМ ДА НИКО
НЕ ПРИМЕТИ
НАШ ОДЛАЗАК!

ЈЕНГЕР ЈЕ ПОДИГНУТ... И „ПЕСМА ВЕТРА“
МОЖЕ ДА ЗАПЛОВИ...

У ОВОМ
БРОЈУ:
**ДВА
НОВА
СТРИПА**

У две-три речи

○ Пре неколико дана у Париз је стигло десеторо младих Швеђана. Вест не би била интересантна да они раздјелно Скоевде (Шведска)

— Париз нису прешли на тротинетима. Да би преваљали пут од 2000 километара овим младићима и девојкама била су потребна три месеца.

○ У Енглеској стручњаци врше опите са аутоматским такси-возом. Овај воз неће имати шофера а карте ће у њему издавати аутомат. Путник треба само да притисне на одређено дугме. Овај такси — воз сматра се возилом будућности.

○ Археолози музеја Пибоди на Харвардском универзитету открили су у Мексику, у слојевима образованим у алувијуму, камено оруђе. Према њиховом мишљењу ово оруђе старо је око 40.000 година.

○ Француски грађевински стручњаци недавно распололажу специјалном машином за рушење зграда. Само уз један дан.

○ Зоолошки врт у Филателији добио је недавно не обичну принову: женка двојне грбе камиле мрке боје, као и њен мужјак, донела је на свет младунче као снег бело.

○ Ученици француског града Мозела носе од ове школске године светлеће плочице на појасевима да би их возачи лакше видели кад се по магли или мраку враћају из школе.

○ Човек XXI века живиће 300 година и спаваће само један час — тврди совјетски научник Владимир Енгелхард. И још нешто: овај научник сматра да ће вештачка храна бити главно јело идучег века.

○ Статистике кажу: у свету се сазида сваке секунде један стан а сваких 11 секунди засебна кућа. Да би се ублажила стамбена несташица требало би да се овај ритам — утростручи.

○ Последњи модни крик лондонске омладине: наочаре за сунце чије је једно стакло округлог а друго четвртастог облика.

○ У један вагон јапанског метроа за који је предвиђено да прими 144 путника у такозваним шпиз-сатима стаје не и до 600!

○ Најбржи воз на свету са обраћа у Јапану. Он повезује Токио са Осаком, дужињу од 515 километара преваљује

за четири часа просечном брзином од 250 км/час. Саобраћајни стручњаци предвиђају да ће овај воз 1970. године постизати брзину од 300 километара на час.

○ У предграју француског града Киопера, удаљеног 500 километара од Париза, не давно је један млазни авион усмртно преко 700 кокошака. Уплашене буком кад је млазњак у ниском лету надлетео ову област, кокошке су се збиле у један угао и тако збијене угушиле.

○ Овогодишњу светску изложбу у Монреалу Канада је искористила да би поново отворила — овога пута само за туристе — напуштене руднике злата који су још од 1900. године затворени.

○ Једна група аустралијских технолога покушава да добије расу — црвених оваца. Разлог због чега желе ту промену стручњаци држе у тајности.

○ Недавно је Ајфелова кула добила на једном од својих спратова продавницу у којој се сва роба — разне ситнице као што су руж за усне, пудер, мирис, бомбоњере — продаје у кутијама које имају облик саме куле.

○ Совјетски археолози открили су флауту направљену од шупљих костију. Према њиховом мишљењу инструмент је стар око 4500 година.

○ Према мишљењу једног аустралијског лекара ако човек већ мора да пуши, онда је боље да сам завија дуван, јер је у том случају мање сабијен и према томе мање штетан за здравље.

ОПАСНО ПО ЖИВОТ

Токијске улице су у последње време просто преплављене аутомобилима, чији испусни гасови загађују ваздух. Да би помогли својим саобраћајцима, који нај

више удишу овај ваздух, општинске власти су недавно поставиле на свим важнијим раскрсницама боце с кисеоником.

АНЕГДОТЕ

НИСУ СЕ РАЗУМЕЛИ...

Приликом снимања једног филма глумац Ханс Сенкер требало је непомично да стоји наслоњен на дрвену таблу која је била мета бацачу ножева. Забринут без разлога глумац је упитао режисера:

— Шта ако артиста погрешно?

— Имате право — сложи се режисер — најбоље ће бити да ту сцену снимимо на крају.

НЕ ЈУРИ ЗА ОГРИЗИНАМА!

Један познати француски песник био је врло ташт и славољубив. Тако је дуго времена маштао о томе да постане носилац ордена Легије части. Кад је за орден био

предложен Анатол Франс, поета је пао у очајање. Али угледни књижевник се одрекао ове части рекавши: „Велики писци Иго и Ламартин нису имали Легију части. Не сметрам себе заслужнијим од њих“. Тада је поета предложио да одбијени орден дарују њему.

— Зашто да не, узмите — рекао је министар упорноме писцу уручујући му орден — ако наравно, нисте гадљиви...

ДО ЦИЉА НАОКОЛО

○ Џули Ендрјус, добитница „Оскара“ за главну улогу у Волт Дизнијевом филму „Мери Попинс“, препричава се ова анегдота:

На улазу у њен врт један посетилац прочитао је опомену: „Чувајте се паса“ па је са стрепњом очекивао да му неко отвори врата. Појавила се лично уметница са два мала псића у наручју.

— За име света, зар се плашите да би ове две играчке могле да нападу ваше госте — приметио је изненађени посетилац.

— Напротив — одвратила је Џули Ендрјус — страхујем за њих — да их неко не згази.

Ripley's Веровали или не!

КЛАРА КАРТЕР
ИЗ ВЕШТ БАВОРТА (САД) ГОДИНАМА ЈЕ ОБАВЉАЛА СВЕ ДОМАКЕ ПОСЛОВЕ ЗА СВОЈУ ПЕТОЦЛАНУ ПОРОДИЦУ А УЗ ТО ЈЕ РЕДОВНО РАЗНОСИЛА И ПРИКУПЉАЛА ПОШТУ ПРЕВАЉУЈУКИ СВАКОДНЕВНО 25 КИЛОМЕТРА

КАИР БЕЗ

ПРВИ ТУРСКИ НАМЕСНИК У ЕГИПТУ (1517-1522) УБИО ЈЕ 10 000 људи, ЖЕНА И ДЕЦЕ ДА БИ МОГАО ДА СЕ ДОСЕПА ЊИХОВЕ ИМОВИНЕ. АЛИ ЈЕ ПРЕТХОДНО ПРИМОРАО СТАРЕШИНЕ ПОРОДИЦА ДА ПОТПИШУ ИЗЈАВУ КОЈОМ ГА ОДОБАРАЈУ СВАКЕ ОДГОВОРНОСТИ. ОД ТИХ ДОКУМЕНАТА БИО ЈЕ ИЗРАЂЕН ПОКРОВ ЗА КАИР БЕЗ КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА МУ ОСИГУРА ДОБРОДОШЛИЦУ НА НЕБЕСИМА

ВОЈВОДА ОД МОНТМОРЕНСИ-ЛАВАЛА

(1747-1817) ЧУО ЈЕ ЈЕДАН ВОЗНИЧКИ МАРШ КАД ЈЕ ИМАО 10 ГОДИНА И ОТАДА ГА ЈЕ ПЕВУШИО ПО ЧИТАВ ДАН ОВЕ ДО СМРТИ — ПУНИХ 60 ГОДИНА

ЛЕОПОН

МЕЛЕЗ ЛАВИЦЕ И ЛЕОПАРДА УГЛЕДАО ЈЕ СВЕТОУ ЗООЛОШКОМ ВРТУ У ТОКИЈУ

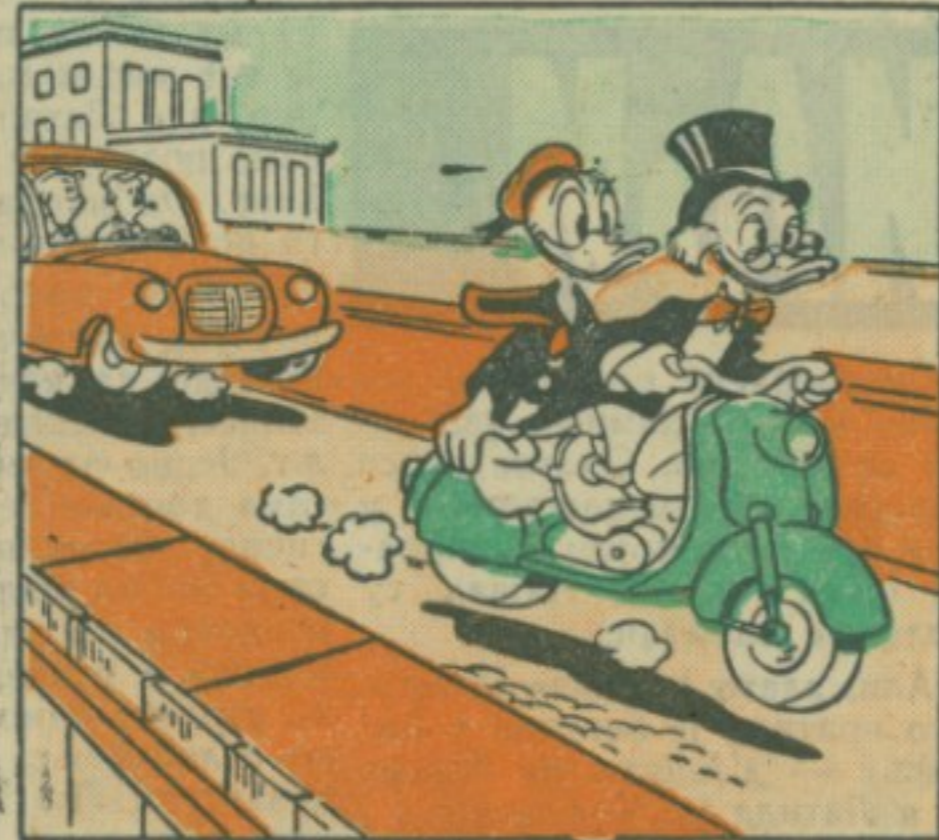

КРОМПИР

КОЈИ ОБЛИКОМ ПОДСЕКА НА ПИЛЕ НАШАО ЈЕ ЕДИ ДАНУС ИЗ ТУЛСЕ (САД)

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ДЕНИС КУПУЈЕ ШИПЕЛЕ

ГЛАСОВИ ПРОШЛОСТИ

300 000 ЧАСОВА У БАСТИЊИ

Четрнаестог јула 1789. године устанички народ Париза на јуриш је заузео краљевску тврђаву и тамницу Бастиљу. Почела је француска буржоаска револуција. Тврђаве већ давн, нема: разрушили су је тако да на њој није остао ни камен на камену још 1790. године. Само линије на коловозу улице показују контуре некадашњих зидина и кула.

На тргу Бастиље диже се Јулски стуб који краси Геније слободе.

У Бастиљу се доспевало и за тешке преступе против краља и његовог режима а и за ситнице. Ту је под строгим надзором дуго чамно човек с гвозденом маском око чије се личности историчари и данас споре. Готово у исто време у Бастиљу се налазио и Италијан који је, како је било записано у списку заточеника, „дао рђаво обраложење због чега је дошао у Француску“. Тај Италијан, ухањен још првог дана свог боравка у Паризу, председавао је у тамници 35 година а када је најзад неспоразум

био разјашњен, на сопствену молбу остао је и даље у Бастиљи: више није био способан за рад а није желео да се врати у своју земљу да не би пао на врат својим сродницима који су га давно забравили.

Још као сасвим млад у Бастиљу је први пут доспео — Волтер. Због сатиричних стихова написаних на рачун војводе од Орлеана, регента малолетног краља Луја XV, преседео је у тамници готово годину дана. Када се смилости вио да помиљује младог песника, регент је затражио да му га доведу.

— Да ли вам је посао ишао од руке? Да ли ће ваш бравак у Бастиљи бити на корист књижевности? — питао га је.

Волтер му је преко срца за хвалио на пажњи и завршио речима:

— Ваше височанство, молим вас да се убудуће не старате за мој стан.

Поред Волтера, у 18. веку у тамници су лежали и други књижевници и научници,

међу њима и Мармонтел и Мореле.

Од затвореника Бастиље историчари често помињу Латиду. Године 1749. тај млади војни инжењер који је маштао о каријери начинио је непромишљеност. Послао је фавориткињи Луја XV маркизи де Помпадур пакет с потпуно безбедним прашком каз експлозивом а затим је сам упозорио на тобожњу за веру која се спрема против ње. Шада се трагично завршила. Двадесет четворогодишњег Латиди бацили су у Бастиљу без истраге и суђења. Да је тада знао колико ће остати у њој, можда не би ни издржао све оно што је имао да доживи. Али, Латид није губио храброст. Није га обесхрабрио ни неуспели покушај бекства.

Заједно са другом из ћелије д'Алеграм смислио је нов план. Од тамничког рубља успели су да начине лествице а од свећњака — тестере. Те припреме трајале су две године. И једне зимске ноћи 1756. заточеници су престру

гали гвоздену решетку у камину и кроз димњак узверали се на кров. Одатле су се спустили својим лествицама у ров пун воде којим је тврђава била опасана. Најзад су били на слободи.

Али, злато маркизе Помпадур вратио је бегунце у Бастиљу — д'Алегра из Белгије а Латиду из Холандије.

Тог пута Латиду су бацили у мрачну и хладну подземну ћелију коју су узници ретко напуштали — живи. Тек после осам месеци окованог заточеника, који је лежао на слами и без покривача, посетио је тамнички лекар. Од хроничног назеба Латиду су стално текле сузе а горња усна му се од кијавице распукла до самог носа оголевши зубе.

Латид је покушао да самог себе умори глађу али су га после шест дана почели насилно да хране. Набавивши комад стакла пресекао је себи вене, али му ни тада увек будни тамничари нису дозволили да умре.

Дванаесте године свог там

новања Латид је написао марку писмо: „Мадам, чамим овде већ 100.000 часова“. Несрећни заточеник није ни слутио да ће у каменом гробу провести још 200.000 часова (24 године).

Када је био пребачен у обичну ћелију донекле се опоравио и стао да саставља планове за побољшање стања сиротиње у Француској. Предлагао је да се за извршан проценат повећају таксе за одашиљање писама и да се од добијеног новца обезбеди пензије удовицама погинулих француских ратника. Такса је повећана али је сав новац одлазио — у краљеву личну благајну. Ни пројекти ни молбе за помишљање нису му могли помоћи. Давно је већ умрла маркиза Помпадур, али Латид из Бастиље само преводи у Весанску тврђаву. Он и одатле бежи али га поново хватају.

Срећом, тамо је успео да поткупи тамничара и овај је пристао да износи Латидове записе, понекад написане крвљу. Једно од тих његових писама доспело је у руке енергичној трговкињи галантеријском робом мадам Легро. Не обзирући се на полицијске претње и уцене, она је пошла страшној кампању за његово ослобођење. На све молбе и захтеве, Луј XV је одговарао: „Никада!“ Мадам Легро се није дала ућуткати: придобила је на своју страну познате филозофе и књижевнике и најзад је постигла свој циљ.

Извесно време пре ослобођења Латиду су дозволили да се бави гравирањем. У архиви Ленинградског одсека Историског института Академије наука СССР чува се једно његово писмо упућено мужу мадам Легро, у којем га моли да једну од приложених гравираних дасака пошаље истакнутом борцу за ослобођење Америке — Бенџамину Франклину.

Када је после 35-годишњег тамновања Латид изишао на слободу, Француска академија

доделила је мадам Легро награду за грађанску храброст. А када је народ Париза заузео Бастиљу, Латид је заједно с мадам Легро дошао да своју тамницу види — последњи пут. У годинама револуције написао је занимљиве мемоаре о свом тамновању.

Латид је умро 1805. у осамдесетој години. Нешто пре његове смрти сликар Вестрије израдио је његов портрет у уљу а затим према њему и једну гравир. Латид је на слици представљен поред лествица помоћу којих је побегло из Бастиље и које се сад чувају у музеју Карнавале у Паризу. Једном руком он показује на грађане Париза који руше Бастиљу. Потпис испод гравире гласи: „Анри Мазер де Латид, који је 35 година провео у разним тамницама!“ Затим долазе стихови: „Научи да несрећнама и тамновањем побеђује терор и јарост тирана, он је показао Французима како права храброст може да извојује слободу“.

УХВАЋЕН НА ДЕЛУ

Вађење шкољки за јело у плитким водама кажњиво је по закону у Америци јер су оне често извор заразе. Али врло тешко је доказати да је неки несавесни рибар ухватио шкољку баш у плитким водама. То је ипак недавно пошло за руком једном вредном стражару из Обалне службе у Сан Франциску. При мишић обавештење преко радија од извиђачког авиона о једном несавесном подводном пецарошу, стражар му се при блиској моторним чамцем а онда се спустио у дубину у гњурачком оделу. Несавесни пецарош, није био мало изненађен када му је стражар спустио „руку закона“ на раме у води, на дубини од десетак метара. Није више имао куд да врда и да се извлачи. Епилог: строго је кажњен.

ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У...

... Канзасу. Године 1917. једна група студената основала је клуб СВХ. Приликом оснивања клуба сви чланови су се заклели да ће као најсветију тајну чувати значење ова три слова. Малобројни још живи чланови клуба а сада се редовно састају али ни поред најбоље воље ниједан више не може да се сети шта ова скраћеница значи.

... Чикагу. Педесет осмогодишњи Мајкел Уријас на коленима је молио судију да му омогући да у затворској ћелији нађе мир и спокојство јер више не може да издржи брачни пакао у којем живи 17 година. Жеља му је била испуњена. Осуђен је на шест месеци затвора због једног безначајног саобраћајног прекршаја.

... Нортумберленду. Многобројни становници малог града Бленчленда искористили су могућност да месног зубног лекара обаспу зрелим парадајом и мокрим сунђерима. На овај начин они су се осветили зубару за све болове које су морали да претрпе у његовој ординацији. Сутрадан су многи од њих опет дошли да им он поправља зубе.

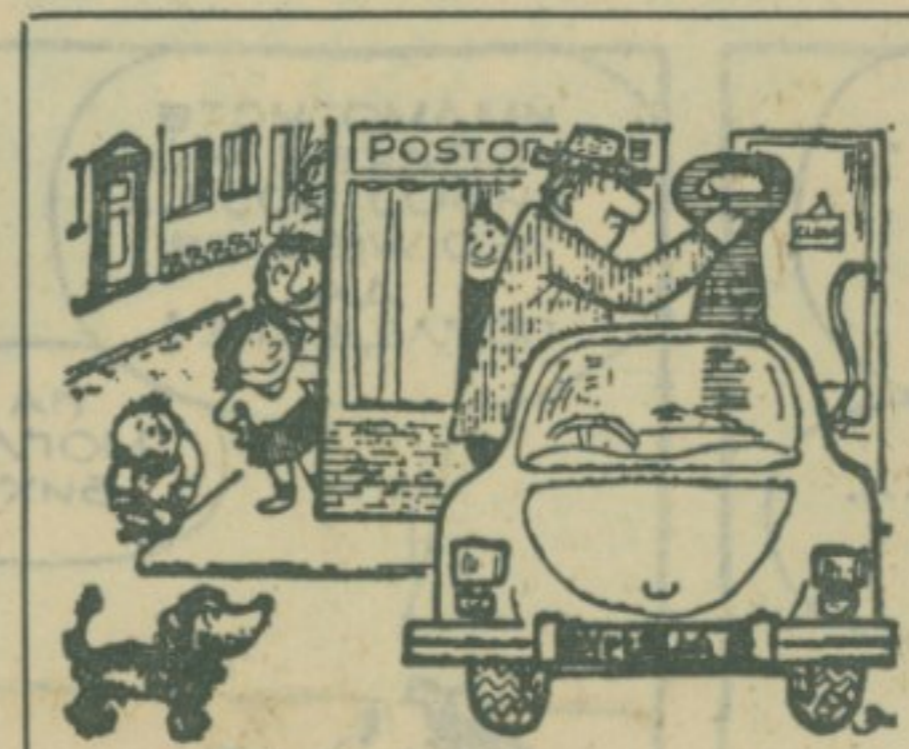
... Ајови. Папагај Педро из зоолошког врта уређеног специјално за децу научно је од чувара много „ружних“ речи. Директор врта пренео је Педра у свој дом и сваке вечери стрпљиво му читао одломке из Шпенглеровог дела „Сумрак Запада“. Педро је на тај начин стекао нов, пробран речник и најрадије употребљавао реч „трансценденталан“.

... Северној Каролини. Затвореник Хари Тоули добио је један дан одсуства да реши своје компликоване породичне односе. Он се најпре развео од своје прве жене Вилме, затим је поништио брак с другом женом најзад је могао да се по други пут — овог пута пуноважно — венча са својом трећом женом. Тоули је био осуђен на робију због бигамије.

... Калифорнији. Кен Џини и пет његових помоћника нашли су уносно мада мало необично занимање: они скупљају мраве, појединачно а и читаве мравњаке, и на тај начин зарађују око три милиона динара недељно. Мраве купују разни научни институти и студенти биологије. Џинију је, уосталом, лекар препоручио што више шумског ваздуха.

... Вајомингу. Једини часовник за паркирање у малом граду Лонтрију доноси годишњи приход од равно — хиљаду динара. Тај новац градски оци поделе деци у виду бонбона. Добродушни грађани још и повећавају ову своту добровољним прилозима. Часовник за паркирање, иначе непотребан у овако малом граду, постављен је шале ради.

... Лос Анђелесу. Месна полиција бацила је у океан преко 1000 комада боджа, кама, револвера, митраљеза и другог оружја, запленаог од разних преступника. Истим путем је отишло још 1700 расхолованих полицијских револвера. За ову акцију некако су дознали становници „подземља“ па су бачено оружје дочекали — на дну.

ПРОНАЛАСЦИ ГОДИНЕ

ШИШАЊЕ БЕЗ УБРУСА

Ма колико се фризер трудио да штрчврши веже муштерији убрус око врата (у питању су, разуме се мушкарци), длачице се приликом шишања завуку у оковратник. Муштерија је нервозна а ни мајстору који га подишшава, није пријатно. Једна канад-

ска фирма изобродвала је због тога својим проналаском и муштерије и фризеру. Наиме, стручњаци фирме снабдели су електричну машину за шишање малим вакуум-усисивачем који усисава ошишану косу. Тако ни најмања длачица не доспе муштерији на врат и за врат. Самим тим су убруси око врата постали сувишни.

МИКРОСКОП-ТАНДЕМ

Тандем је, као што свакако знате, бицикл за двоје. Они који су се возили на њему кажу да је таква возња лакша и удобнија од возње на обичном бициклу. Микроскоп је све донедавно био, да тако кажемо, „бицикл за једнога“: свако ради са својим препаратом а ако неко зажели да с њим колеги пока-

же неку занимљиву појаву — мора да му уступи своје место. А колико је практичније гледати у микроскоп — удвоје. Један истраживач ради с манипулатором, тј јест изводи опит, а други посматра и записује. Поред тога, стара је истина да четири ока више виде него два. Додуше, микроскоп-тандем знатно је већи од обичног али тај недостатак више него надокнађују резултати заједничког рада.

КАНДИДАТИ ЗА КОСМОНАУТЕ

Академија наука САД до била је налог од америчке организације за истраживање васионе НАСЕ да између младих научника и инжењера, који су се добровољно јавили и желе да учествују у будућим космичким летовима, одабере оне најбоље. Од 400 кандидата, колико је остало после прве елиминације, шестину чине физичари, 11 одсто стручњаци за разне гране

привредних наука, девет одсто хемичари и седам одсто географи и геолози. Отприлике половина доброволјаца су професори и истраживачи који раде на универзитетима док је 21 одсто запослено у индустрији. Задржани кандидати биће подвргнути великом броју испита и вежби а дефинитивно одабирање биће извршено у септембру ове године.

ОТОПЉАВАЊЕ СЕ НАСТАВЉА

На основу анализа совјетских и шведских података стручни сарадник Централног америчког океанографског института М. Селерс дошао је до закључка да ће општи процес повећања просечне температуре на нашој планети трајати отприлике до 2.400—2.500 године. Он овај процес пореди са сличним који се одвијао до 600. или 700. године пре наше ере по-

сле чега је наишао „хладан талас“ који је достигао свој максимум око 1433. године. А тј одговара деветовековном климатском циклусу.

ЛАСЕР-ГУМА

Група истраживача Стенфордског универзитета предлаже да се у већим дактилографским бироима гуме за брисање замене — ласером. Зрак ласера потпуно одузима боју погрешно откуцаном слову или речи а да при томе уопште не оштети хартију.

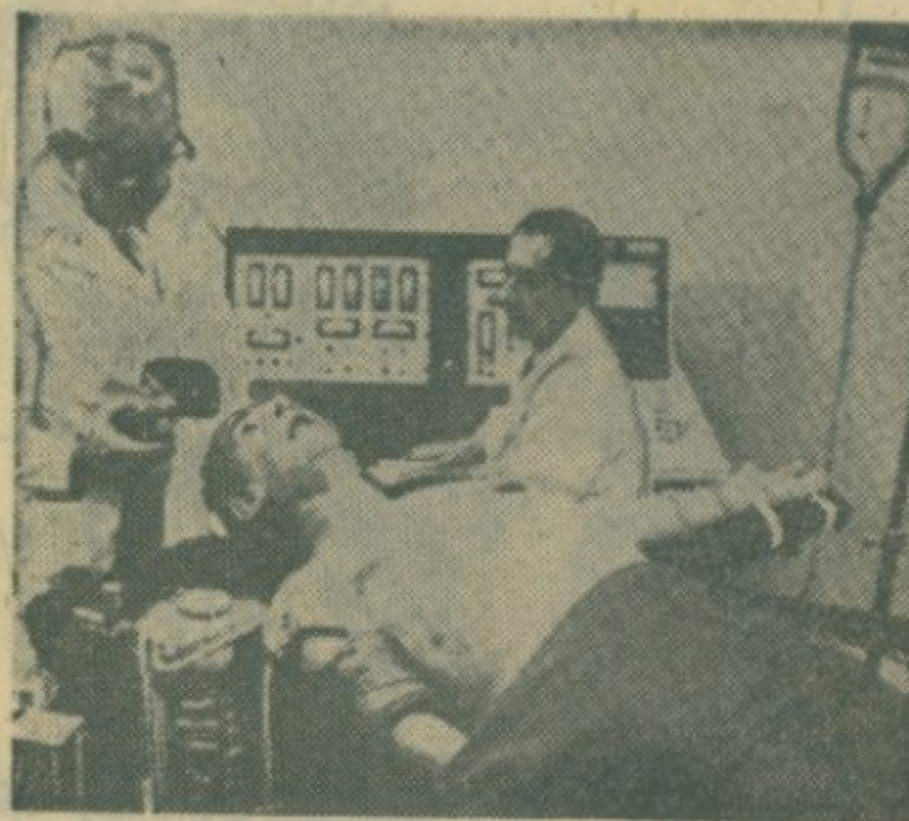
Dan BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СИМ ПРВИ

Сим Први дише, трепће, мешкољи се, плази језик. Сим личи на лутку, али није играчка. То је робот веома сличан човеку чија је намена за студентима и медицинским техничарима олакша усвајање знања из анатомије и других грана медицине. Најважнији Симов део није његово тело већ електронски мозак с којим је оно спојено. На сваку погрешку студената електронски мозак реагује светлосним сигнализима. Друга генерација Сима моћи ће и да крвари, излучује зној, да се поистовећује са свим узрастима и са оба пола, а трча...

„ПОРТРЕТ“ (пикрес), рад Јованке Керпењар, уч. VII-2 раз. О. Ш. „Владимир Назор“ — Земун

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
МАЛА ГАЛЕРИЈА

КАО И У ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИНАРА.

„ВЕЧЕ НА РЕЦИ“ рад Оливера Стајадновић, уч. VIII-1 раз. О. Ш. „Алекса Шантић“ — Београд

ТРАГОМ МОРЕПЛОВАЦА

ЧОВЕК И МОРЕ

М ада је човек вероватно прво изумео чун па тек онда точак, људи су у току своје дуге историје море сматрали хладним, мокрим и опасним елементом — избегавали га. Тек у последњих пет векова почели су чешће да прелазе преко океана.

Можемо слободно рећи да чувени морепловци нису ни знали да постоје океани. Кристифор Колумбо је мислио да шест седмина Земљине површине отпада на чврсто тле а само једна седмина на мора. У ствари, три четвртине Земље чине водена прострaнства. Феничани и касније викинзи држали су се углавном Средоземног и Северног мора и ретко се отискивали на пучину. Чак су и викинзи 1003. године открили Америку не директним прелазењем Атлантског океана, већ преко Исланда и Гренланда.

Први прави „океански“ авантуристи били су Полинежани који су се на почетку нове ере отискивали са југо-источних обала Азије на Па-

цифик. У својим дуплим кануима, од којих је сваки могао да прими по сто људи а такође и резерве хране, чак и домаће животиње као што су свиње и живина, проводили би недеље далеко на пучини преваљујући и по 2000 миља на једном путовању. Кану је имао и огњиште окружено песком на коме су спремали обеду. Употребљавали

је Јапан. Умро је не знајући да је открио нови континент.

ТРИ ПОБУЊЕНИКА

Четрдесет година после Колумбовог открића Португалац Фернанд Магелан, који је такође радио за Шпанију, припремио је прву експедицију која је требало да оплови око Земље. Више по ин-

дузео четири дуге пловидбе. Прво је покушао да пронађе пролаз до севера Русије. Лед само што му није заувек заробио бродове. Онда је, по бољем времену, покушао да нађе северозападни пролаз. Стигао је до данашње њујоршке луке и 150 миља пловио уз реку која данас носи његово име, надајући се да ће стићи до Кине. Пошто му то није успело, пошао је ка северу и стигао до залива који се данас зове Хадсонов.

Његов брод од 55 тона „Откриће“ био је читаве зиме заробљеник леда. Када је дошло пролеће, већина чланова посаде се побунила, избацила Хадсона у чамца и вратила се у Енглеску. Последње што су од њега видели била је агрчена фигура, обавијена огртачем, како гледа за бродом.

Сем олује и глади, поморце прошлих векова, мучио је скорбут, болест која се добија због недостатка витамина Ц. У почетку скорбут изазива депресије, касније почињу да испадају зуби, долази до унутрашњих крварења, ноћног слепаила и, најзад, смрти. Тек 1753. године Џејмс Линд је успео да војни сокови побеђују скорбут.

Кад је адмирал Џорџ Елсон пловио око света од 1740. до 1744, од 2.000 људи, колико је пошло на пут, више од половине је умрло од скорбута.

НИЈЕ ВИШЕ НОВИНА

У деветнаестом веку је прећи преко океана значило изложити живот опасности, али већ више није било новина, начини пловидбе и авијације постали су вишемање једнаки. Док се о сасвим малим или оним изузетно великим бродовима доста писало, готово су заборављени једрењаци, главни трговачки бродови све до 1914. године. Типични једрењак имао је мање од 100 тона и веома малу посаду, некада свега два морнара. Једрењаци су редовно прелазили Атлантски и та пловидба је, како — кад, трајала од 12 па до 50 дана. Неки су стијали чак до Аустралије и Новог Зеланда.

Данас кад се океани прелазе малазњацима и сигурним и огромним прекоокеанским бродовима, људе не узнемирава више страх од водених прострaнства, који је морио чак и велике пионире поморства а њихову посаду нагонно на побуне. Али, океани су и данас исто тако застрашујући, рушилачки и привлачни као у данима када су Колумбо, Магелан и Дрејк почели да их истражују, само је човек успео да овлада њима. Међутим, нађе се и данас понеки смели, истраживачки дух, као што је то случај са Френсисом Чичестером који је недавно сам опловио тако рећи око света (о томе смо писали у једном од прошлих бројева нашег листа) у једрењаку. Као да је тиме желео да докаже да човек ипак све може победити.

Од древних Феничана, викинга и Полинежана, па преко Колумба и Магелана, безброј људи дало је животе да би човек могао да завлада огромним воденим прострaнствима.

су и једра и брзина њихових кануа изненадила је Европљане када су их видели.

КУБА, А НЕ ЈАПАН

А становнике Европе је мешавине напретка технике и политичких разлога нагнала да освајају водена прострaнства. Велики технички напредак у поморству забележен је у петнаестом веку. До 1400. године брод је обично имао једну катарку и једно једро. Крајем тога века Португалци су пренели предње и задње једро са средоземних бродића на своје бродове са три катарке и на тај начин их оспособили да плове против ветра. Створен је модел који се одржао све до појаве пароброда, четири века касније.

Истовремено, појавила се и крма. Мада су чамци, весла и једра старији од писане историје, крма је релативно нови проналазак. Феничани, викинзи и Полинежани су својим бродовима управљали помоћу весала; најстарија крма је, вероватно, она на броду који је 1180. урезан на Винчестерској катедрали.

А што се тиче политичких разлога они су изгледали овако: требало је наћи замену караванским путевима који су повезивале Европу са Далеким истоком. Вековима је било могуће стићи до Индије и Пекина само преко Дамаска, Багдада и Самарканда и тим путем се одвијала богата трговина свилом, зачиница и другом робом. Међутим напади Татара, а касније Турака, ометали су ову трговину.

Источни пут око Африке, којим су први пошли Португалци, није захтевао прелазење преко океана. Васко де Гама је могао да плови до Момбаса и читаво време буде у близини копна. Али проналажење западног пута привлачило је праве поморске пионире. Један од њих био је Кристифор Колумбо, који је успео да наговори шпански двор да финансира његов подухват. Пошао је у правцу запада преко Атлантике; његова посада се плашила „краја света“, замало да није избила побуна. Колумбо није смео да им каже колико су удаљени од куће. Он се искрцао на Бахамска острва мислећи да је то део Индије. Открио је Кубу а мислио да

стигнути него на основу знања, рачунао је да мора постојати крај Америке исто онако као што се Африка завршава ртом Добре наде.

Експедиција је трајала три године. За то време на сваким седам чланова посаде, шест је умрло. Када су стигли јужно од Америке, време се погоршало и тродневна олуја замало није потопила читаву флоту од пет бродова. Посада је изгубила веру у успех подухвата, избила је побуна. Магелан је остао у мањини. Морао је да примени силу: једног капетана је погубио, други је погинуо у борби, а трећег је искрцао на пусто острво. Ситуација се нешто побољшала кад је Магелан упловио у мореуз који сада носи његово име и када је његова флота запловила Тихим океаном, коме је Магелан и дао ово име. Пловио је 98 дана а копна нигде није било на видју.

„Јели смо двојек“, написао је Антонио Пигафета — чини је дневник један од извођача података о путовању — „а у ствари, то није више био двојек већ прах пун црва.“ Магелан је умро на Филипинима, а остатак флоте је успео да се врати у Севиљу.

ПОГУБЉЕЊЕ ПРИЈАТЕЉА

Побуна, несташница хране, јаке олује и ужасна хладноћа — све то пратило је и Магеланове следбенике. Један од њих био је и сер Франсис Дрејк који је пловио око света од 1577. до 1581.

Дрејк је претпостављао да ће, ако се приближи Јужној Америци у августу, тамо стићи у лето. Није знао да су године доба обрнута у јужној хемисфери. Дочекало га је невреме. Један брод је потонуо под диновским таласима, други се побунио и вратио у Енглеску са товаром у вредности од преко 100 милијарди данашњих динара.

Недеље проведене на пучини, невреме и заједнички живот на малом броду, лоше су деловали и на капетана и на посаду. Дрејка је прогонили страх од побуне. Чак је свог пријатеља Томаса Дафтија погубио само због сумње да је довео у питање његов ауторитет.

Још горе среће је био Енглез Хенри Хадсон. Чврсто решио да пронађе пут до Кине преко Арктика, Хадсон је пре-

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

НА ВЕЛИКУ СРЕЋУ РОБОВА, ЛЕГРИ СЕ ЧИТАВ ДАН НИЈЕ ПОЈАВИО БАО!

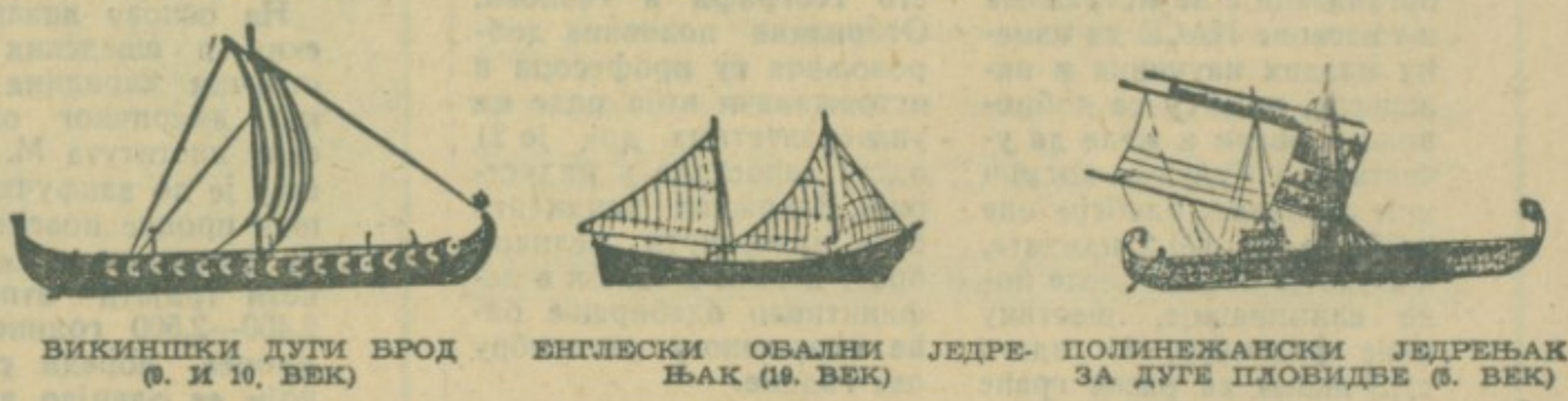
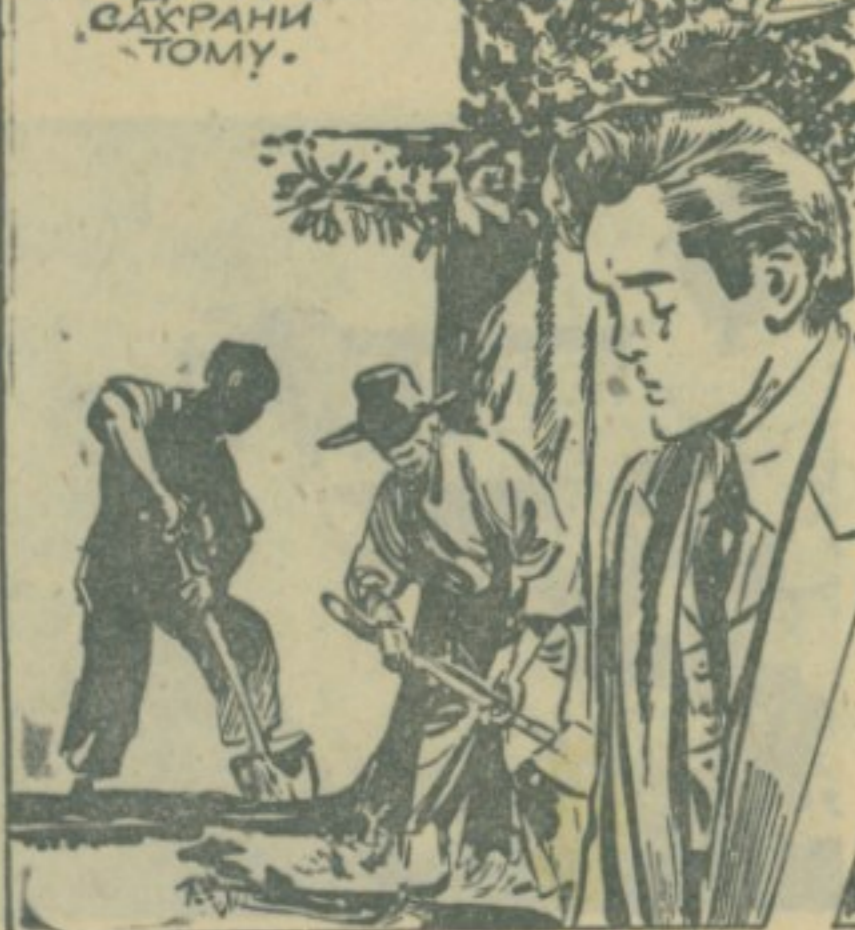
НЕКА ЈЕДАН ОД ВАС ОДЕ ПО МОЈЕ КОЧИЦЕ А ДРУГИ НЕКА ПОТРАЖИ АШОВ... И ПОМОЗИТЕ МИ ДА ПРЕНЕСЕМ ТОМУ!

ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ТУ САХРАНИ ТОМУ.

С ДРУГЕ СТРАНЕ ПЛАНТАЖЕ ЛОРУ ЈЕ ЗАПАЗИО ЈЕДАН УСАМБЕН БРЕЖУЉАК.

ВИКИНШКИ ДУГИ БРОД (8. И 10. ВЕК) ЕНГЛЕСКИ ОВАЛНИ ЈЕДРЕЊАК (18. ВЕК) ПОЛИНЕЖАНСКИ ЈЕДРЕЊАК ЗА ДУГЕ ПЛОВИДБЕ (8. ВЕК)

ЗЛОСРЕЋНИ ЛОВАЦ

Један Американац кренуо је у лов на јелене у Ајдахоу. У близини шуме оставио је кола и пошао у лов. Имао је среће да убрзо убије једног. Пожурно је колима да узме врећу да би пренео јелена. Али на његово велико разочарање констатовао је да му је аутомобил отворен и да су допови из њега украли: батеријски телевизор, камеру, ћебад, храну, алат и још неке ствари. Оставио је пушку у колима и пожурио да прене-се јелена. Међутим, јелена није било! И њега је неко украо. Потрчао је аутомобилу где га је чекало ново изненађење: пушка је нестала! Одмах је упалио мотор и пожурио што је брже могао. Док му је бар аутомобил читав.

»ХИТНОУ ЈЕ УДИЧИЦУ«...

Неки човек у Америци радо је одлазио на пецање. Али он је волео и да спава. И да би некако ускладио те своје страсти, он је везао удицу око прста и онда — легао да спава. Сматрао је да ће риба ако се ухвати на удицу, тргнути удицу а то ће га пробудити. И, заиста, тако се и десило. Када га је удица својим тврђем пробудила, он је пожурио да извади рибу. Била је то велика туна тешка око девет- и чео килограма. Никад у свом животу, мада је често пецао, није ухватио већу рибу. Чак ни онда када је био будан.

ХУМОРЕСКА

ХАНС ШВАРЦ:

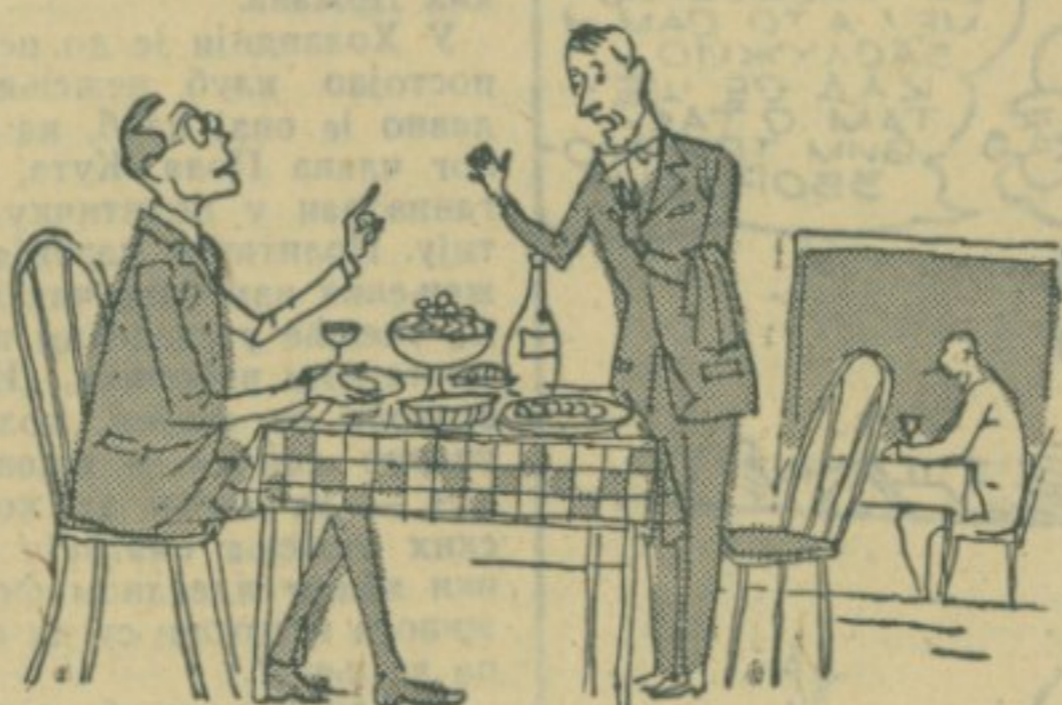
ПОТЦЕЊЕН и ГОСТ

Испред хотела „Код цара“ готово у истом тренутку зауставише се два аутомобила. Један велик, елегантан, сјајно хромиран и лаган. Други мали, никакав, малтене олупина. Угледавши господина у великом аутомобилу, ливрејисани портир похитао му је у сусрет. Отворио је врата на његовим колима, три пута му се дубоко поклонио и допратио га до дворане за обедовање. Ту је отменом госту хитро пришао шеф сале да прими поруџбину: чаша поморанџиног сока. А господин који се довеао у неугодном малом аутомобилу ушао је у трпезарију непримећен, нису

га удостојили ниједног погледа. Овај гост, међутим, слистио је почено пиће и седам врсти салате, уз то попио чашу најбољег црног вина, узео колач и напоследку затражио и ци гару најскупље врсте. Кад је дошло на ред плаћање, захтевао је да позову директора. — Господине директоре, хтео бих да вам скренем пажњу на неке незгодне обичаје у вашем хотелу. Као човек који све види приметио сам да је онај господин тамо (није се устручавао да укаже руком), који је малочас стигао у суперелегантном аутомобилу, поручио чашу обичног сока од поморан

џе и за њу — и то сам утврдио — платио 1 марку и 80 пфенига. Њега је портир дочекао као нинџијског набоба, док је шеф

сале био понизан као лавка. Насупрот томе, ја, во зач малих кола платићу рачун од 35,85 марака. А како је било са мном?

Портир се прави, да ме не види као да сам ваздух, а шеф сале мерно ме је неповерљиво као да сам гангстер! То је стварно превише! Жао ми је, господине директоре, што вам морам рећи да се код вас не ради како треба. Видите како сам ја прошао, иако сам председник клуба возача малих аутомобила који броји 133 члана. Можете мислити шта ћу им на првој генералној скупштини реферисати о вашем фином хотелу, како се овде поступа с човеком сам, зато што возач мала кола, а колика почаст указује неким бонвиванима са суперелегантним аутомобилима — цех 1.80 марка. А сад, молим да платим. — Не, не, никако — узвикну господин директор. — Ваш рачун је већ плаћен. Искрено жалим што се овако догодило и молим вас не будите тако о-

штри. Биће ми веома мило ако мој хотел препоручите члановима вашег клуба — свесрдно препоручите... По вољи још једна цигара? Изван вароши аутомобил листи се поново састадоше. Господин у великим колима позва оног у малим: — Смена... Гладан сам као онај вук који је пождерао седам јарића, толико ми је сок од поморанџе подстакао апетит. Возимо у хотел „Четири годишња доба“. Тамо данас имају печен овчији бут. Господин у малим колима послуша. — За себе ћу поручити једну горку... А сутра, где ћемо сутра јести? — У подне у хотелу „Париз“, увече у „Рицу“. А сад напред. Не могу да слушам како ми крче прева...

ПОПАЈ

Прелиставајући пожутеле странице старих часописа „позајмили“ смо са њих неколико вести које су биле објављене „на ползу и увеселеније“ ондашње читалачке публике. Овога пута задржали смо се на периоду од 1904. до 1914. године.

ПЛАМЕНИ ЧАСОВНИЦИ
Становници острва на југу Тихог океана изумели су за мерење времена својеврсне часовнике. Они узму језгра једне врсте кокосовог ораха и обрежу их тако да сва буду једнаке величине. Затим их поређају на лист палме, али тако да језгра додирују једно друго и запале горње језгро.
Пошто сагори за одређено

не спада у богаташе, на оригиналан начин је решио питање свог животног простора. У његовој малој соби сви предмети, причвршћени су помоћу ужади и чекрка, за таваницу. На тај начин под му је остао слободан. С таванице се помоћу увета увек могу спустити потребни предмети: тоалетни сточић, столица, сточић за бријање, комода, пепељара, мастионица, лампа, чајник, сланик, послу-

ВРЕМЕЛОВ

време, прво језгро запали друго које, пошто је исте величине и облика, гори исто толико дуго.
За исти тај палим лист за који су причвршћена језгра, привезали су на једнаким растојањима комадиће дрвета који им служе као показатељи времена. Онима који умеју да читају на овим „часовницима“ довољно је да погледају до кога су дрвета изгореле језгре па да знају колико је времена прошло.

жавник с чашама. Једном речју свака ствар која му је потребна.

На још једноставнији начин мере време становници црначке републике Либерје. Они одређују време према положају Сунца које читање године залази тачно у шест часова а у подне се увек налази у зениту.

ТЕЛЕФОН РИМ — ЛОНДОН

Овдга, 1905. лета господњег, у Риму су вршени експерименти са апаратом што га је изумео професор Мађорамо а који омогућује телефонске разговоре на велике растојањима. Експерименти су крунисани сјајним успехом. На растојању које премаша 1500 километара, у лондонском централном бироу, савршено се јасно могло чути све што су телефонирали из Рима.

ПОДВОДНА ФОТОГРАФИЈА

У роману Жила Верна „20.000 миља под морем“ капетан Немо маштао је о томе какве би предивне илустрације је подводног живота могао да добије кад би умео да фотографиса под водом. „Јер фотографије не лажу“ — каже капетан Немо.

Маштање капетана Немоа остварио је данас амерички научник доктор Френсис Ворд. С гњурачким шлемом на глави и са апаратом у рукама он се спушта на дно река и језера. На њега се одозго спуштају покретна врата да би се апарат заштитио од светлости с површине. Фотографски апарат се налази у херметички затвореном стакленом сандуку. Доктор Ворд је успео да добије занимљив

МРАВИЊАК НА ДАР

За прошлогодишње божићне празнике Енглези су измислили нову врсту поклона: мравињаке.
Колонија мрва — око 200 инсеката — ставља се заједно с иглицама бора, ситним гранчицама, сувим лишћем и масном земљом у четвртасти стаклени сандучић с поклопцем у облику полуплоте. Свеж ваздух пристиже кроз читаву мрежу стаклених цевчица чији се отвори налазе у дну сандука.

СОБИЦА НА ЧЕКРКЕ

У Паризу су станови страховито скупи. Људи плитких џепова могу да плаћају само за сасвим мале собе. Један проналазач, који очигледно

МИС АНТИТРИНАЕСТ

Борци против сујевеља основали су у Америци свој клуб и назвали га „клуб 13“. Организациони састанак одржан је 13. децембра, на 13. спрату једног облакодера, у стану број 13. На састанку је било 13 чланова клуба и домаћица стана у чијој се „пратњи“ налазило 13 црних мацака. Састанак је протекао уз звекет развијених огледала. У току састанка учесници су проспали со и по тројица палили цигарете на пламену једне шибице. После састанка изабрана је и „Мис Анти-тринаест“. Филијале клуба организоване су у многим градовима Сједињених Америчких Држава.
У Холандији је до недавно постојао клуб нежења. Недавно је овај клуб, на предлог члана Пола Кута, реорганизован у политичку партију. Политичка партија нежењених намерава чак да узме учешће у следећим парламентарним изборима. „Из разговора са својим колегама уверио сам се — изјавио је Кут — да многи од холандских нежења сматрају самачки живот идеалном формом живота и готови су да се боре за њега.“
Њујоршки клуб разведених има огранке у 30 градова Сједињених Америчких

Држава. Недавно је клуб поднео захтев за стављање на дискусију постојећег закона о разводима а пре свега о оном његовом делу који предвиђа казну затвором за неплаћање алиментације.

Клуб за заштиту ташти постоји у Аргентини и има 137 чланова. Чланови клуба су зетови који су успели да са својим таштама успоставе најсрдачније односе.

Клуб мужава-папучића постоји у Енглеској већ 70 година. Мада таквих мужава вероватно има на хиљаде у клуб их је учлањено свега 70. Недавно је у Јоркширу одржан годишњи скуп клуба на који је дошло свега 20 чланова. Остали су послали председништву скупа телеграме следеће садржине: „Нисам могао доћи. Жена ме није пустила.“

У време оснивања њујоршки клуб пешака имао је неколико стотина хиљада чланова. Године 1961. број чланова смањено се на 1508, у 1962. — на 27, у 1963. — на 15, а у 1964. на — 2. Те године клуб се у ствари састојао само од председника и благајника. Недавно су и њих двојица купили аутомобиле тако да је клуб престао да постоји.

ве снимке морских галебова под водом и многих других водених птица, животиња и риба.

МУЗИКА И РАСТЕЊЕ КОСЕ

Недавно је једна америчка дама на предавању о музици које је одржала у Њујорку, споменула између осталог да неке врсте музике чувају косу од опадања док друге пак, подстичу ћелавост. Она је тврдила да композитори који изводе на клавиру сопствене композиције не само што сачувају своју бујну косу већ могу и да допринесу њеном растењу. Виолончело и харфа такође благотворно утичу на растење косе. Што се тиче металних дувачких инструмената не једном је утврђено да они допринесу — испадању косе.

ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ђ. ЛОБАЧЕВ

НАС ЈЕ НЕКО МОРАО ИЗДАТИ! ОТКУДА, ИНАЧЕ, ОВДЕ ЗАВЈЕДА? ТЕК СМО ПРЕКЉУЧЕ РЕШИЛИ ДА КРЕНЕМО ОВУДА!

И ОТКУДА СТРАЖА НА БРАЖЈЕМ ЧУКУ УКУТКАНА А ДА НИЈЕ НИ МЕТАК ИСПАЛИЛА НИ НОЖ ИСТРЛА? НЕГО, ДОК ДОБЕДУ КОЊЕ, ДА ПОШАЉЕМО ИЗВИДНИЦУ!

ВОЈВОДО! НА ОКУЦИ КОД ЦРНОГ КУКА ЈЕ ЗАСЕДА! ЧЕКАЈУ НАС ОД ОТОЦИЦА!

ЈЕ-ДАМ ЧАС КАСНИЈЕ...

ЈУРИША, ПОВЕШКУ ПЕШАКЕ! ЧИМ ОТКОЛИМ ЗАСЕДУ ИЗБАЦИ КУ ПУШКУ! ТО ЈЕ БИТИ ЗНАК ЗА ЈУРИШ КОЊАНИКА!

БОРБА ЈЕ ТРАЈАЛА ЈЕДВА НЕКОЛИКО ТРЕЊУ-ТАКА...

ЉУТРАДАН, У БИСКУПСКОМ ДВОРУ...

МОНСИЊОРЕ, МОКАС СЕ ВРАТИО МОЈ ЧОВЕК. СВЕ ЈЕ ИСПАЛО БОЉЕ НО ШТО СЕ МОГЛО ОЧЕКВАТИ: У КЛОПКУ ЈЕ УПАО И ВОЈВОДА ДА ДАН...

САНТА ТРИНИТА! ШТА ЈЕ ОВО?

ПРОЗ ВЕЉА ВРАТА, ВОДЕКИ ЗАРОВАЉЕНЕ ДАНИЦАРЕ, УЛАЗИЛЕ СУ УСКОКЕ ЧЕТЕ...

СПОРТ

у" успеха совјетског скакача унис Валерија Брумела. Амерички часопис „Лайф“ саввим озбиљно је тврдио да се Брумелове победе могу објаснити магијом и сугестијом. Пре почетка такмичења Брумел би свом противнику снажно стиснуо руку и тиме би га психички нокаутирао. На то је румунски лист „Спортул популар“ одговорио: „А чиме онда објаснити Брумелову победу над америчким рекордером Џонџ Томасом

ли да се игра с човеком који га гони и тако подешава своју брзину да растојање између њих никад не буде веће од 3 километра.

Пре кратког времена неколицина предузимљивих љубитеља спорта из Буенос Аиреса основала је клуб алпиниста. Све је ишло добро, али се испоставило да ни у самој престоници Аргентине, нити у њеној околини нема брда.

кусија одлучено је да се клуб алпиниста претвори у клуб веслача!

У Француској је 28. јуна ове године одржана сензационална трка на 1500 м са давањем предности. Учествовали су представници разних грана уметности. Поред осталих трчали су Швајцарац Пол Мартен рођен 1900. године, који је у своје време учествовао на пет Олимпијада, што је рекорд за једног атлетичара и један млади амерички композитор по имену Ричард Вилмер, који управо пише симфонију на тему „Атлетска трчања“.

У једном селу у грофовији Есекс у Енглеској једна улица добила је назив „Сир Алф Рамзеј“, у част човека који је довео Енглеску до победе на светском фудбалском првенству. То је први пут да такву част доживи капитен државне репрезентације. До сада су само два фудбалска оглмана, и то из других времена, доживела такву част. То су Сем Бертран и Алберт Ајронмонгер.

ТАЈМ-АУТ ЗА ХУМОР

Све учестаније несреће у ваздуху узнемириле су управе ваздухопловних компанија у Сједињеним Америчким Државама. Стручњаци су утврдили да се узрок несрећа крије у губљењу осећања равнотеже и оријентације код пилота, нарочито у оним фазама лета кад команде преузме аутоматски пилот. За помоћ су се обратили... спортистима. Утврђено је, наиме, да асови уметничког клизања за време пируета постижу брзину преко 200 километара на час. Најзанимљивије је то да они могу у магновењу да се зауставе а да не осете ни најмање знаке вртоглавице. И сада су шест најбољих америчких клизачица постале тренери пилота у уметничком клизању.

онога дана када је један од њих скакао у Њујорку, а други у Сан Франциску? Сам Брумел је одговорио шалом: — Мени помаже магијски број 13. Родио сам се у ноћи између 13. и 14. априла. Први пут сам оборио европски рекорд 13. августа. Ако ми за време тренинга скокови не полазе за руком увек замолим да лету поставе на висину од 2 метра и 13 сантиметара. Најзад, живим у стану број 13.

Кипчонго Кејно, рекордер Африке и светски рекордер у трчању на 3000 метара, за време тренирања уступа место предводника... ноју. Могао би се рећи да је ној као тренер и подстрекач велик „изум“ црног тркача.

Ној може да трчи брзином од 80 километара на час и ниједан га спортиста не може стићи. Поред тога ној во-

Привезавши на леђа планинарске руксаксе са стварима чланови клуба пели су се сваке недеље — на стари фабрички димњак. Спустивши се са „брда“ чланови клуба приређивали су седељку у част успешног освајања врха. Али димњак није издржао усипање и срушио се. Срећом у тренутку кад у близини није било никога. Тако су чланови клуба остали без своје спортске базе. Одмах је сазвана скупштина и после дугих дис-

СПОРТ

Шаховски мозаик

РЕВНОСТАН БЛАГАЈНИК

Пре двадесетак година из Суботице су стизале вести о дечаку који је био одличан ученик и шахиста, уметник у свирању на клавиру, феномен у решавању математичких задатака напамет... Дечак се нашао на првенственом турниру и из кола у кола ређао је победе. То је запазила поред публике и штампа — сви сем благајника на турниру. Једне вечери затражио је од њега да плати улазницу. Дечак је објаснио да учествује на турниру и да се зове Андрија Фудерер. То су били први „шаховски“ кораци данашњег интернационалног мајстора и доктор техничких наука Андрије Фудерера.

је избачен из концепције. Преко очекивања реми је био брзо закључен.

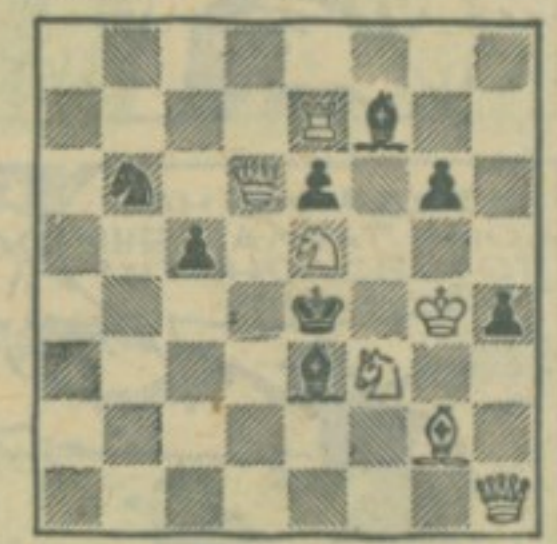
ПРОБЛЕМ

Сређином прошлог века Енглеска је била центар шаховских збивања у свету. На челу шаховског покрета у њој стајао је Стаунтон. Он је приликом велике Светске изложбе 1851. године организовано прво међународно турнир, а њему припада и идеја за организовање конкурса за састављање шаховских задатака. Он је објављен 1852. године и на њега је сваки од кандидата могао да пошаље до 8 задатака и обавезно уложи улог у новцу. Учествовали су само домаћи композитори. Награде су додељене тек 1854. године и једну од две добио је доњи проблем чији је аутор С. Енгес.

НАЈДОРФОВЕ РАЗГЛЕДНИЦЕ

На недавно завршеном турниру у Москви десило се интересантан детаљ пред почетак партије Бронштајн — Најдорф. Познато је да се Бронштајн пред први потез дуго концентрише: некад и читав час. Најдорф му је сервирао изненађење кад му је пред први потез поднео на потписивање хрпу разгледница које су биле адресоване на многе шахисте широм Јужне Америке.

Бронштајн је предложио да давање аутограма одложи после партије, али је Најдорф био упоран. — Знате, после партије бићемо заузети анализама и ко би онда давао аутограме! Онда је следило дуго потписивање разгледница... Партија је нешто касније почела, Бронштајн, тај велики шаховски уметник и психолог, био

Бели: Кг4, Дх1, Лг2, Це5 и Сф3 (5).
Црни: Ке4, Дд6, Те7, Ле3, Лф7, Сб6, Пц5, е6, г6, х4.
Решење: 1. Ц:х4+ К:е5 2. Сф3+ Ке4 3. Це5+ К:е5 4. Дх8+ и мат.
Црни је у трећем потезу могао да игра 3...Кд4, али би одмах добио мат: 4. Да 1+ и мат.

НЕОБИЧНИ РЕКОРДЕРИ

КАО И СВИ

Трка у којој побеђује учесник који најдуже издржи да хода или трчи (то је било остављено на вољу самих учесника) одржавана је од 3. маја до 24. јула 1926. године на стази дугој 5.496 километара. На циљ је стигао први шездесетогодишњи А. Монте-

верд. Трка се одржавала на стази Њујорк — Сан Франциско.

ушао код Сен Луиса у реку Мисисипи и пливао све до Карутервила, то јест на дужини од 470 километара, за 89 часова и 48 м. Чак и да претпоставимо да му је речна струја помогла ипак је то био успех.

ИСПОД ВОДЕ

Има пливача који могу дуго да задрже дах и који од тога онда праве спектакл. Један од њих је и Француз Жорж Пулиган који је 2. новембра 1912. године (вероватно да је то било у базену због зиме) остао испод воде 6'29"8.

Његов званични рекорд потукао је децембра 1960. године Американац Роберт Форстер који је испливао на површину воде тек после гњурања од 13'42"5.

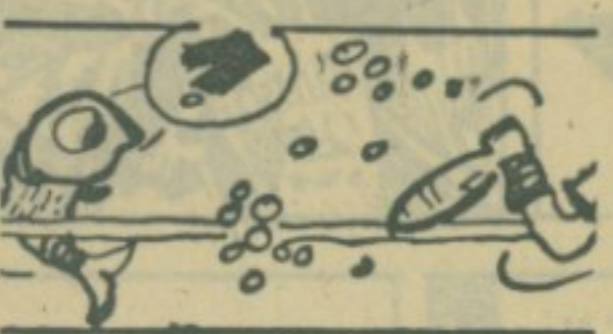
Да би издржао толико дуго под водом Форстер је на пола сата пре такмичења удисао кисеоник — тако је бар онда писала штампа.

Године 1900. на Олимпијским играма у Паризу одржа на је трка на дужини од 60 метара испод воде. Победио је Француз Водвил у времену од 1'53"4.

У то време одржаване су трке и на пет ногу са три играча али не зна се да ли је постигнут какав рекорд.

У ВОДИ

Постоје пливачи којима је циљ не да најбрже пливају већ да најдуже остану у води. То је био случај и са Парагвајцем Руизом који је провео више од 105 часова непрекидно у води.

Сматра се да је Американац Џон Сигмунд пливач који је препливао најдужу стазу. Он је јула 1940. године

Људи су одувек тежили да се нечим истакну. Мада их је та тежња покатак доводила и у смртну опасност, од тога нису одустајали. Један од видова бесмисленог истицања свакако су и необични рејорди. Неке од ових по нашем мишљењу заиста бесмислених рекорда доносимо у данашњем броју.

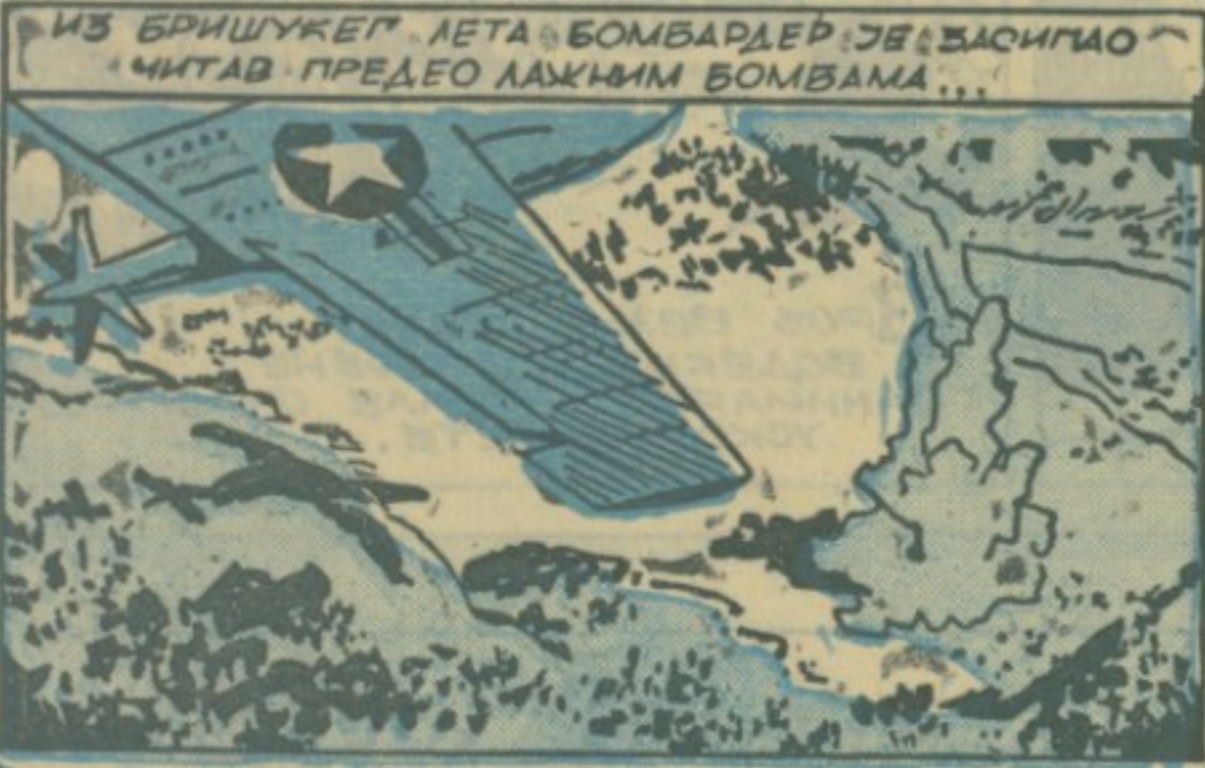
НА ТРИ НОГЕ

Трке на три ноге, одржава се почетком овог века у Енглеској и Америци, имале су приличан успех. У такмичењу су учествовале екипе са по два играча који су имали везане ноге, односно лева нога једног тркача била је везана за десну ногу другог ужетом или тањим ланцем.

Овако везани Американци Хари Л. Хилман и Лосон Робертсон превалили су стазу

WALT DISNEY'S

ИЗВИДНИЦИ

Тема читалаца

- Милијана Михајловић, Паруновац 15 — Крушевац (17 година)
- Слађана Николић, Чешац 4 1/4 — Крушевац (16 година)
- Мића Гавриловић, Титоградска 9 — Приштина (17 година; марке, значке, стари новац)
- Јованка Костић, Колонија шећеране зграда 14/А — Брашна, Бачка (13 година; српскохрватски, руски)
- Слободан Радак, ул. Скопљанска бр. 86 — Вршац (марке и разгледнице и фотографијама манастира и црква)
- Драгица Васић, Трт. А. Кобиња 27 — Брчко (14 година; енглески)
- Лазар Јовановић, 16 мај 88/А-6 — Рума (размена писама с оцима који су слабијег материјалног стања)
- Љубица Перчић, Јосипа Краша 10 — Суботица
- Гојко Милић, Желуду Вељка 7 — Сомбор (филм, музика, књижевност; 16 година)
- Нада Јовановић, Ж. Петровића 47 — Велика Плана, Смедеревска (књижевност, позоришна уметност)
- Дејан Филиповић, морнар, „Р-25“ — Тиват (21 година; разгледнице, фудбал, бит-музика)
- Ана Јовановић, морнар, „Р-25“ — Тиват (23 године; гимнастика, фудбал, разгледнице)
- Мирјана Полетановић, уч. I разреда Економске школе — Кула, Бачка (српскохрватски, енглески и руски)
- Драган Варадић, морнар, ВП 8920/15 — Тиват (бит-музика и фотографије глумца)
- Драган Недећ, морнар, ВП 8820/16 — Тиват (бит-музика и фотографије глумца)
- Верица Ђорђевић, Драгово — Крагујевац (16 година; српскохрватски, македонски, француски и енглески)
- Петар Милина, ул. Шумска бр. 13 — Мраморак, Банат (13 година; ученик; српскохрватски, румунски и руски)
- Славица Павлов, уч. ОШ „Миша Стојковић“ — Гај код Коњина (марке од чоколаде и разгледнице)
- Милена Михајловић, Врзена, Горњи Милановац (14 година; рурки, српскохрватски)
- Милена Калабић, Сремска Митровица (13 година; српскохрватски и руски)
- Јовица Зарић, село Јаково, Сурчинска 8, зп Вољевци — Срем (17 година; ученик; српскохрватски и немачки)
- Весна и Светлана Савић, ул. Булевар револуције број 17 — Београд (14 и 12 година; српскохрватски, енглески и француски; бит-музика, биологија, историја)
- Зоран Костадиновић, излетнице Бадрено бр. 3 — Неготин (15 година; поштанске марке, музика и разгледнице)
- Гордана Нешковић, Доња Мутница код Параћина (14 година)
- Срђан Марковић, Страхињина Вана бр. 3 — Десковац (српскохрватски и руски; жели да стекне пријатеља у Новом Саду)
- Весна Матршевић, Сутивак на Брачу (13 година; српскохрватски и македонски)
- Војко Дамјановић, ул. Дазе Лазаревића бр. 20 — Нови Сад (марке, разгледнице; радио-техника и бит-музика; 15 година)
- Душанка Милошевић, Бершић код Горњег Милановца (13 година; спорт и музика)
- Шефкет Кајевић, ВП 9060 — амбуланта — Кикинда (20 година; српскохрватски, немачки и руски)
- Велибор Димитријевић, ВП 9060 — амбуланта — Кикинда (20 година; фудбал и цудо)
- Ружица Мич — Гласназија — Дивно (17 година; српскохрватски, француски, енглески и руски; разгледнице)
- Часлав Ивковић, ул. Лењина 14 — Книћани (17 година; марке и разгледнице)
- Драгица Гаковић, ул. Вирчанинова 4, Београд
- Желимир Шужевић, Славонски Брод — Језишевац 8/а
- Душанка Зец, ул. Српачка бр. 8, Карабурма — Београд (13 година; разгледнице, модерна музика; српскохрватски и руски)
- Михајло Воронњак, Врзена код Горњег Милановца (13 година; спорт)
- Мирјана Протић, ул. ЈНА бр. 61 — Товаришево (поштанске марке и разгледнице)
- Радош Воронњак, Врзена код Горњег Милановца (10 година; спорт)
- Милана Ђоковић, Јањам Милдла 86, Вратунац, Врзена (13 година; српскохрватски и немачки; забавна музика, разгледнице)
- Милан Цинбалевић, п. фак 16 — Рашка (20 година; српскохрватски, турски, шпигарски, италијански и грчки; плоче, разгледнице, фотографије глумца)
- Живка Животић, Јужорска 31, ст. 17, Карабурма — Београд (17 година; немачки, руски, српскохрватски)
- Здравко Глигоровски, ул. Партизанска бр. 79/12 — Скопље (14 година; марке, разгледнице и плоче; жели да се дописује са друговима и другарицама из Малог Лошња)
- Викторија Милосављевић, село Драгово срез Крагујевац (19 година; српскохрватски, немачки и руски)
- Wiktor Waszkiewicz, Białowieża, ul. Stoczek 86, Białystok, Polska (20 година, марке и разгледнице).
- Милодраг Толић, Брегалничка 1, Смедеревска Паланка (марке, разгледнице, значке, шиблице и проспекти; руски, српскохрватски)
- Љиљана Илијски, Зрењанин, Бачанска колонија К-4/1 (16 година; немачки и српскохрватски)
- Анђелко Томић, Филма Вишњића бр. 3 — Вршац (14 година; разгледнице, марке и значке)
- Мирјана Вршић, ул. Деспота Стевана бр. 5/46 — Смедерево (14 година; разгледнице, салвете, марке)
- Томислав Тисовец, Шеталиште ЈНА зграда 2, улаз 3 — Мостар (18 година; математика, шах; српскохрватски, словеначки, руски и мађарски)
- Ангелина Марић, ул. Вољичка 13 — Валево (16 година; српскохрватски и немачки)
- Тома Николић, војник ВП 8109/1 — Зеница (разгледнице; бит-музика)
- Миша Миливојевић, ВП 8109/1 — Зеница (разгледнице; бит-музика)
- Мирјана Кљајић, ул. Петра Кочића 7 — Вихаћ (15 година; српскохрватски и руски; марке и разгледнице)

НАСТАВИКЕ СЕ

ПРИЧА

али не долази у обзир за наше читаоце. Видите, људи који купују наш часопис припадају, да тако кажем, елити. Пре свега, прави су фанатици науке. А ви, Смита бићу отворен — не знате апсолутно ништа о астрономији, биологији, физици... — Зашто уопште пишете о овим областима у којима је неопходно савладати технику од А до Ш?.. То ми стварно није јасно... — Ваша прича је класични пример како изванредни стил постаје жртва тог талог незнања елементарне науке.

Смит није могао да проговори. Ухватио се за оковратник као да се гуши, његово бледо лице добило је неку чудну боју.

— Ја сам појединости веома брижљиво обрадио —

Артур ПОРЦ:

РАЗГОВОР
О МАРСУ

Већ читаву годину Марсовац је провео на Земљи. Био је наиван и очекивао је да ће га као првог посетиоца са Марса цело човечанство дочекати с почастима. Међутим, то се није догодило.

Да је пронашао бар десетину огромног техничког знања својих очева, лако би постао најгенијалнији инжењер на свету. Али, нажалост, у том погледу је био права незналица. Када се за паљени васионски брод његових очева разбио о стене на Земљи и када је он, једини члан посаде, преживео не срећу, судбина се добро нашалила. Јер, он је припадао најбеспомоћнијим бићима: био је песник!

У току те године схватио је да је песнику исто тако тешко да се пробие на Земљи као и на Марсу. Живео је пре лоше него добро. Али сад су ти тешки дани отишли у непомат. Наиме, у руци је држао коверат, који ће га сигурно ослободити свих muka.

Кад је пре извесног времена први пут видео часопис „Доживљаји у васиону“, знао је да му је будућност решена. Недељама је куповао сличне часописе и гутао све чланке. Распитивао се и сазнао да аутори тих фантастичних написа одлично зарађу-

ју. И био је сигуран да ће он, књижевник који може аутентично да опише живот на Марсу, већ на самом стару превазићи своје колеге и двоструко више зарађивати. И тако је пре неколико недеља почео да пише своју приповетку.

Сада је дрхтавом, влажном руком држао писмо у коме редакција „позива г. Смита на разговор“. Марсовац је за стао пред вратима уредника, охрабрио сам себе и енергично закуцао. Неколико тренутака касније седео је преко пута љубазног човека про седе косе и процидљивог погледа.

— Г. Смит, — срдачно је рекао уредник. — Ви заиста имате изванредан талент, огромне способности. Ваша прича је добро конструисана, има доста радње, напетости и суптилних описа карактера. Допада ми се и како извесне старе изразе употребљавате у новим комбинацијама, управо као да сте страпац, али не невешто.

Меланхоличне плаве очи а утора озарила је нада:

— Да ли вам се моја прича допада? — упитао је.

— И да и не. Разуме се, неупотребљива је.

— Али... не разумем, управо сте рекли...

— Да, тачно је да ваша прича има многе квалитете,

протестовао је. — Не могу да схватим, где сам...

— Кажете, брижљиво сте обрадили појединости. Чујте ме, — уредник је био љубазан, — па због тога сам се и одлучио да вас позovem на разговор, да жртвуем своје време. Ви имате талента, Смита, а наш часопис увек помаже онима који обављају. Можда вас можемо спасити ако нисте алергични на савете.

— Хоћете да кажете — одговорио је Смит уз малу гримасу на лицу — да би моја прича била примљена ако бих прерадио научне појединости?

— Да, мада... — уредник је застао и загледао се у празан простор — мада, разумем се, не могу ништа да вам обећам. Прво морам да видим како ћете то поправити. Али, хајде заједно да погледамо неке од тих појединости. Ви пишете о Марсу, планети на којој се, као што је познато, не може наћи вода. А упркос томе ваш јунак је одличан пливач. Па и то вам није било довољно — сваких пет минута он наилазе на поток, речницу или море и са задовољством се купа. И то на Марсу! То је апсурдно! Наши читаоци би умрли од смеха!

— Хоћете да кажете — почео је Смит тихо — да на Марсу нема воде?

— Слушајте, ви добро схватате шта ја хоћу да кажем. Да сте се само потрудили да прочитате „Оснавање васиона“ или било коју другу књигу о...

— Али како се то може знати? — прекинуо га је Смит. — Па нико још није био на Марсу.

— Ах, све горе од горе — уздахнуо је уредник. — Видите, Смита, ако уопште постоји нешто у чему се астрономи слажу, онда је то чињеница да је Марс сув, сув љи од... укратко, Марс је сув и на њему нема воде.

— Упркос томе — покушао је поново Смит — може се претпоставити...

— Ништа се не може претпоставити. То наши читаоци не дозвољавају, а они су сви научници и техничари. Један сарадник донео ми је причу о планети чија се атмосфера састоји из мешавине водоника и хлора. Ни данас ми још није јасно како сам могао да је објавим. Резултат: 254 наших претплатника отказало је часопис. А што се тиче биолошких појединости, још пре неколико година било је могуће да Марсовац има, на пример, пипак за осећања, крила, зубе као звер, а могао је чак јести и метал. Све

то данас не пролази. Данас ти организми морају бити биолошки веродостојни. На пример, ваш јунак Гризал Пфрфрник — и узгред речено, пре него што заборавам, ово име — никако не иде. За што би једна раса, која је нама толико измакла у техничком погледу, трпела таква апсурдна имена која се тешко изговарају. Они сигурно употребљавају слова или бројке, или обоје. Назовите вашег јунака БТ-65-ЛС/МФТ или нешто слично.

Смит је климиуо главом: — Али могуће је да један народ превазиђе период бројки и слова. Најзад, постоје лични, психолошки узроци за права породична имена.

— Дакле, укратко, ваш јунак П. је деведесет процената антропоморфан, а што сте ви учинили са тим јадником? Определили сте га потпуно непотребним трећим оком и глупим, маломумним зеленим пипком за осећања. Зашто би човек имао око између два друга која су му потпуно довољна и то у једном организму који је очигледно симетрично конципиран? Шта то треће око може боље да види од она друга два? Да сте икада прочитали уџбеник о упоредној анатомији или развоју кичмењака, такве глупости вам не би падале на ум.

— Мислио сам да сам објаснио — поново је дошао до речи аутор, али сад је говорио одсечним и јасним гласом — да је то треће око осетљиво на инфрацрвене зраке. Он има још једну функцију: у њему се изражава бес, љутина. Сећате се оног места када је девојка остала млада и он ју је љутито гледао својим трећим оком. Иначе то око је готово невидљиво, једва се приметљује, једна танка бела линија.

— Да, морам признати да то није лоше. Али и даље мислим да би требало да се задовољите са два нормална ока. И онај проклети пипак мора да нестане.

— Али, он је веома важан. Он...

— Не! — Уредник је постао нестрпљив. — Не, још пре тридесет година су ти пипци за осећања били у моди. Сваки становник Марса и Венере имао је право да буде опремљен разним таквим реквизитима. Данас то више није тако. Један једини пипак може да уништи читаву причу. Верујте ми, знам шта говорим. Зашто би једно лепо, младо биће, веома слично човеку имало некакав бедни пипак на грудима? То је глупост! И с биолошког становишта то је непотребно.

— Али у својој причи — почео је аутор, који је сада дрхтао од љутине — јасно сам објаснио да су Марсовци утицали на сопствени биолошки развојак...

— То место нисам пажљиво прочитао — прекинуо га је уредник. — Од почетка сам знао да тај пипак морате да уклоните. И, уопште, читаву причу кипти од научних нетачности. Сад немам времена да улазим у појединости, али вам саветујем да проучавате стручне књиге. Ми, додуше, објављујемо смела предвиђања али она су увек заснована на провереним објективним и доказаним чињеницама. — Уздахнуо је умерно. — Смита, плашим се да не можемо спасти вашу причу. Послушајте мој савет, заборавите Марс. Пишите о планети неког другог Сунчевог система, о коме се не зна много. Морам признати да је о Марсу написано доста глупости али ово што сте ви произвели надмашује све. Чак је и ваша јунакиња сисар који се излеже из јајета. Али, ви имате талента. Како је могуће да човек који такв изванредно пише нема ни елементарно знање из науке!

Уплашено је погледао у Смита, који је устао и сиктао отровано:

— Значи ја сам нула, научна нула. Иднот, зар не? Шта ви мислите?

Пришао му је дрхтећи од беса. Уредник је с неверицом гледао у три плава ока која су га љутито посматрала. Из раскопчане пишчеве кошуље излетео је зелени пипак и као бич почео да удара по писаном столу, а онда је истрагао уреднику рукопис из руке.

— Много ви знате о Марсу и његовим становницима — продужио је подсмешљиво Смит. — Ја сам тамо рођен, излегао сам се из јајета, незнано. И још нешто: ја се зovem Гризал Пфрфрник и то није ништа мање лепо од вашег: „Теодор А. Хампердинк, уредник“. Да он „А“ можда не значи Архимед?

Победоносно је стајао и очекивао слом уредника. Већ је видео како ће му се овај

извињавати, одмах штампати причу итд. Тишина је потрајала десетак секунди. Само толико је уредник био збуњен, али се брзо прибрао.

— Драги мој Пфрфрничче — рекао је хладно — то је класични изговор почетника! „Ја сам то лично доживео“. О чињеницама нећу да расправљам. Мени је важно да убедим читаоце. Можда сте ви заиста, драги мој, прави Марсовац и можда сте и описали праве Марсовце. Али у ваш опис једноставно нико неће поверовати. Због тога ми ваша прича не одговара. А сада, молим вас да ме извините... — завршио је и почео казати руком на врата.

И Гризал Пфрфрник, који је први написао праве Марсовце, потиштено је изишао.

КЛИНИКА ЗА
АУТОМОБИЛЕ

У пространим, светлим и белим ходницима модерне зграде у америчком граду Чери Хилу влада гробна тишина. Експертски озбиљни људи у белним униформама окупљају се око пацијента. Наоружани бројним инструментима, осушеним апаратима и наочарицама за посматрање, они подсећају на добро ухуђану екипу хирурга у операционој сали. Они раде у првој клиници за аутомобиле на свету, која је сagraђена пре пет година и стајала је 75 милијарди старих динара.

У очекивању „дијагнозе“ власник добија место у лепо уређеној сали за читање где му стоје на располагању књиге, новине, часописи, по жељи може бити послужен кафеом или каквим освежавајућим пићем.

За то време механичари-дијагностичари раде муњевитом брзином. У случају да жељите потпуни преглед „болесника“, они прво испитују гуме, каблове, акумулатор, фарове. Затим се врши хемијски преглед течности у кочицима, на нарочито место испитује се рад мотора и његово понашање при разним брзинама, карбуратор се као првај срце проверава док су кола у раду, врши се преглед паљења, кочица, динама, свећница, и свих осталих делова аутомобила.

Док није било клинике за аутомобил, овакав „преглед“ је трајао цео дан и стајао 70.000 старих динара. Данас

шеф екипе „хирурга“ прилази власнику са великим списком на коме су савесно уелебележени недостаци и стање свих аутомобилских делова већ 25 минута ешто је примио возило у своју „ординацију“. На основу оваког уверења механичарског „конзултација“ свака радионица може без лутања и погрешке за кратко време да отклони недостатке. Лекари за аутомобиле изврше у Чери Хилу 86 прегледа на колима за шта укупно наплате 13.000 старих динара.

Занимљиво је да је код првих 6.130 прегледаних аутомобила нађено четири хиљаде неисправних фарова и 15.870 недостатака на кочицима. До данас је у САД изграђено укупно 105 „клиника“ за аутомобиле.

ЖИВОТ 2001. ГОДИНЕ

Како ће изгледати живот људи почетком трећег миленијума? Мада на ово питање још нико није одређено одговорио, научници који су учествовали на једном симпозијуму у калифорнијском граду Сан Дијеги пустили су машти на вољу и покушали да дочарају живот човечанства кроз 35 година.

По мишљењу Церома Виснера, професора Института за технологију у Масачусетсу, градови 2001. године биће узана али врло дугачка насеља подигнута дуж ултрабрзих ауто-путева. Они неће бити загађени гасовима из фабричких димњака и аутомобилских издувних цеви јер ће се производи сажетања у фабрикама избацити подземним путем док аутомобилима за погон више неће служити бензин већ електрична енергија.

Професор Томас Малоун сматра да се аутомобил 2001. неће моћи препознати. У њега ће бити уграђени толики уређаји сигурности да ће према њему најсавременији данашњи модели изгледати као застареле играчке. За разлику од данашњих возача аутомобилисти 2001. године неће имати путеву спо-

боду кретања и возиће. Њихове путање ће бити строго ограничене пролисна безбедности саобраћаја и уређајима који ће аутоматски спроводити те прописе.

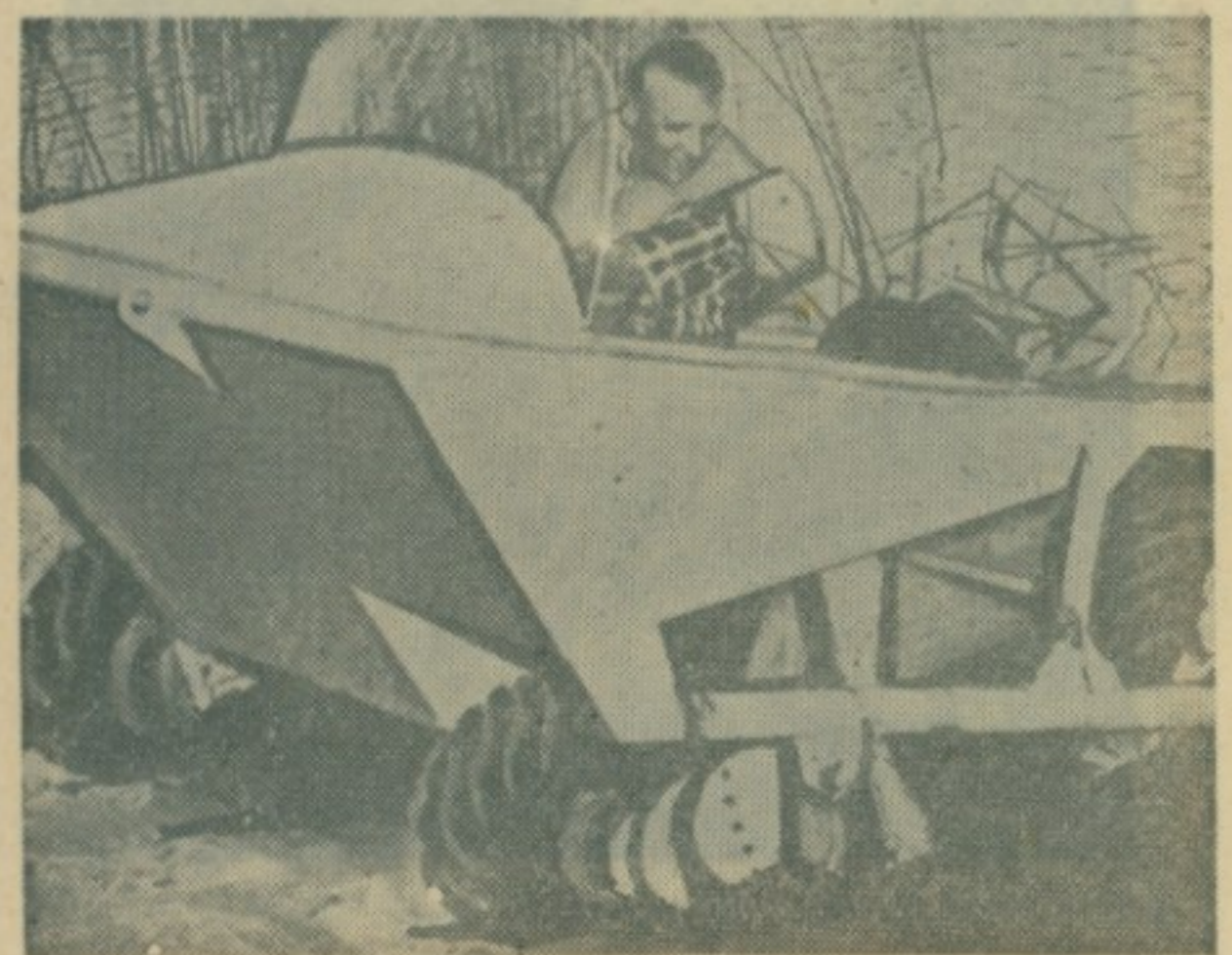
Већина учесника на овом скупу испољила је оптимизам у погледу исхране становништва Земље чији ће се број утростручити. Сви полажу велике наде у могућности искоришћавања огромних резерви живог света океана и обрађивања многих неискоришћених површина.

Амерички научници, као и њихове европске колеге, предвиђају да ће 2001. године тродневна радна недеља у целом свету востати правило. Домашинства ће располагати свим могућим електронским машинама које ће обављати многобројне домаће послове.

Најзад, нездраве магле које међелама покривају подручје Лос Ангелеса, Лондона и других великих градова моћи ће се без великих тешкоћа одстранити. Предвиђа се да ће једна нуклеарна централа подигнута на Мон-Вилсону, недалеко од Лос Ангелеса, одатати маглу чак до висине од 5.700 метара изнад града.

НЕМА ПРЕПРЕКЕ

На слици је једно ново броди по води, креће се по америчко возило звано „терастер“ које веома успешно

БИК КОЈИ СЕЛИ

СЛИКАР — ДИЈАГНОСТИЧАР

ВОЛЕО БИХ
ДА ИЗБЛИЗА
ВИДИМ ТЕ
КУКЕ ШТО СЕ
КОТРАЈУ...

НЕ БИХ
ТИ
САВЕТОВАО,
СИНЕ...

А
ЗАШТО
ОМЕ?

НИКАД СЕ
НЕ ЗНА ШТА ТИ
СТРАНЦИ МИСЛЕ,
А МНОГИ КАЖУ
ДА НАС ОНИ
НЕ ВОЛЕ...

Познати амерички сликар Гилберт Стјуарт (1755—1828) у току своје дуге и плодне каријере насликао је много извршних портрета. За један од њих везана је занимљива историја.

Лорд Малгрејв обратио се Стјуарту с молбом да наслика портрет његовог брата генерала Фипса коме је предстојало службено путовање у Индију. Стјуарт је пристао и приустио на посао. Он је добро познавао и волео оба брата и због тога је радио портрет с нарочитом пажњом.

Најзад је био повучен и последњи потез кичицом. Портрет је био послан лорду Малгрејву. Када је Стјуартово де-

ло било распаковано, лорд је погледао портрет и претрашено ускликнуо:

— Свети боже! Шта ова значи? Како је то чудно!

— Насликао сам вашег брата онаквим каквим сам га видео — објаснио му је уметник.

Лорд Малгрејв је тужно од мрхивао главом:

— Видим на његовом лицу предзнаке безумља — тихо је казао.

Генерал Фипс је срећно стигао у Индију. Међутим прва вест коју је после извесног времена примио лорд Малгрејв гласила је: „Са жаљењем јављам да је генерал Фипс у наступу лудила извршио самоубиство“.

ВЕЛИКИ ГРАДОВИ И КИША

Становници великих градова више кисну: на њих — изузев недељом — за десет процената пада више кише но на становнике малих насеља и села.

ве пада нормална количина кише, иста која се излива и на околину. Наравно, ако је дан кишан.

За то су, према мишљењу професора универзитета у Висконсину Р. А. Брисона, криви дим и чађ којима индустрија загађује ваздух као и аутомобилски испусни гасови и испарења. Сићушне честице дима и чађи постају једра око којих се кондензује водена пара и тако образује кишне капи. Недељом, када фабрике не раде а већина сопственика аутомобила оде на викенд, на велике градове пада нормална количина кише, иста која се излива и на околину. Наравно, ако је дан кишан.

КО СЕ ХВАЛИ...

Џеф Лидел, шофер из Њујорка, стално се хвали како одлично познаје све улице и да би могао да вози по граду и завезаних очију. Најзад су га колеге натерале да докаже то своје тврђење. Завезали су му очи и он је кренуо да би већ код прве окуке — слетео у реку.

АКО ИМ СЕ
ПРИБЛИЖИМ
КАО ПРИЈАТЕЉ,
ЗАШТО БИ МЕ
ДОЧЕКАЛИ
КАО НЕПРИЈАТЕЉИ?

НЕ ПОСЛУШАВШИ ОЦЕВ
САВЕТ, ДЕЧАК СЕ УПУТИО ЛОГОРУ,
ВЕЛИКИХ ЛУДИ...

АЛИ, ИЗМЕЂУ БЕЛИХ
И ЦРВЕНИХ ВЕЋ СУ
ПОСТОЈАЛЕ НЕСУГЛАСНИЦЕ
КОЈЕ СУ ВОДИЛЕ НЕПРИЈАТЕЉСТВИМА. У НЕКИМ
ПОКРАЈИНАМА БЕЛИ СУ
ЗАУЗИМАЛИ ПЛОДНУ
ЗЕМЉУ НЕ ВОДЕЊИ
РАЧУНА О ПРАВИМА
ДОМОРОДАЦА...

НЕКИ ИНДИЈАНАЦИ
СЕ ПРИБЛИЖАВАЈУ!

ЈОШ ЈЕДАН
ШПИЗУН
КОГА ШАЉУ
ТИ
ЦРВЕНИ
ПРИРЕДИ МУ
ДОЧЕК КАКАВ
ЗАСЛУЖУЈЕ.

ДОБРО
ГАЗДА!

КРАВА — ЉУБИТЕЉ СЛИКА

Извесни Џејмс Роби има две страсти: сликање и пецање. Обично би сликао извесно време а онда би, кад се замори, настављао са пецањем. Тако је било и овог пролећа. Док је сликао неко дрво, једна крава је пасла недалеко од њега не обраћајући пажњу на сликара. Како је био топао дан, сликар је желео да се мало освежи у реци пре него што почне са пецањем. Док се он брчкао у води, крава је дошла до ње-

цање и сломила га. Узалуд је сликар журно за кравом: она је умукла у шуму и — однела слику.

ЛЕПОТА ПРЕЧА ОД ХУМОРА

Дирекција калифорнијске радио-станице добила је у последње време већи број писاما у којима се слушаоци интересују због чега су преподневне емисије ове радиостанице „лишене“ сваког хумора.

Објашњење су добили у једној од следећих емисија посвећених жељама слушалаца: „Већи број наших слушатељки замолио нас је да у преподневним емисијама избегавмо вице и шале. Јер, користећи одсуство својих мужева оне у то време стављају на лице маске. А с маском за лепоту жена не сме ни да се иршти а ни да се — смеје, јер би читав тај њен труд био узалудан.“

гових ногара и извадили слику из рама. Кад је Роби то приметио и викнуо на њу, крава је почела да трчи. При том је стала на штап да пе-

Композитор има девет година

У просторијама Савеза композитора Јерменије одржан је недавно необичан концерт. За клавиром, једва додирујући ногама педале, седео је нежан крупноки малишан а у сали — познати композитори и музиколози. Одрасли су са интересовањем пратили извођење дела Арика Казаријана, ученика 3. разреда Ереванске му-

зичке школе. После завршеног концерта деветогодишњем композитору и пијанисти први је честитао Арам Илич Хачатурјан.

Арик је почео да компонује пре четири године. Данас је листа његових композиција толика да би јој на њој могли позавидети чак и многи одрасли реномирани уметници.

КРИЛАТИ МАГНЕТОФОН

Не тако давно посетили сам своје пријатеље чији се дом налази дубоко у аустралијским шумама — пише аустралијски природњак Џоа Сидни. — Годинама нисам био код њих. Још прве вечери, док смо седели за столом, рекао сам: — Стара стругара још ради. По подне, за време шетње кроз еукалиптову шуму чуо

Један аустралијски књижевник кога добро познајем, био је друга жртва крилатог имитатора. Да би на миру завршио започети роман он се повукао у једну усамљену шумску кућу повевши са собом само доста хартије и писаћу машину. После неколико дана осетио се на ивици лудила: свуда око њега из шипражја је одјекивало клопање ма-

колик пута, пун наде, истрачавао на веранду тражећи на небу олујне облаке. Када су у прошлом веку у Енглеску стигли први извештаји о аустралијским птицама имитаторима, природњаци су их примили као измишљотине, и то наивне измишљотине. Данас је познато да Аустралија држи својеврстан рекорд: око 50 аустралијских

папагаја који и дању и ноћу подражава своје „колеге“. У бостонском зоолошком врту један дрозд је за свега годину дана научио да подражава све своје суседе: 39 птица — певачица, 50 разних птица које цвркућу, жабе и попце. Дрозд је прави колекционар необичних звукова: можете га чути како имитира кукурикане петла, шкрипу зарђалог вадичепа, отегнути звук бродске сирене и стравично завијање сирене полицијских и ватрогасних кола. Мексиканци га зову сентоконтлатлоли — онај ко говори четири стотине језика. Један амерички зоолог се жали: „Колико ми се пута догодило да поверујем како сам чуо глас неке непознате птице и да појурим у шипражје да бих на крају открио — америчког дрозда.“

сам карактеристичан високи тон кружне тестере. Мој домаћин почео је да се смеје: — Стругара не ради већ 15 година. То што си чуо била је птица лира. И заиста је било тако. Стругара је одавно напуштена, али лира — или њени потомци — имитирала је звук тестере са запањујућом тачношћу.

Орнитолози сматрају птицу лиру као највећег крилатог имитатора звукова на читавом свету. Тачност којом она понавља звуке што их је чула може се иначе постићи само — помоћу магнетофона. Једном сам, за време полудневног „солоконцерта“ једног лире — мужјака, скривеног у густим шибљем обраслој долини, чуо песму и кликтање петнаест разних врста птица, буку трактора, лајање пса, блејање овце и писак локомотиве. Заиста, обиман разноврстан програм изведен без видљиве грешке.

Због тога није чудо што је пре неколико месеци једна птица лира изазвала праву пометњу међу горосечама у једној шуми у држави Викторији. Вођа горосеча уговорио је са својим радницима сигнале опасности: три узастопна писка паре пиштаљке; знак је да се на радилишту догодила несрећа, шест пута понављен писак објављује да је на раду неко погинуо, једног дана одјекуло је шест злокобних пискова и њихов ехо вратили су брегови обрасли еукалиптусом.

Горосече су потрчали, бледи од страха, али — нико није био мртав, чак ни рањен. Тек после извесног времена људи су се сетили: била је то птица лира.

У Аустралији имамо још једног крилатог имитатора: шарену сеничарку која изванредно подражава туђе гласове и разне звуке. Једном сам чуо болно пиштање зеца ухваћеног у клопку и дуго сам га тражио да бих га ослободио — све док из једног грма није излетела сеничарка и нестала у шуми. Слушао сам и невероватан концерт ове птице: подражавала је друге птице — певачице, топот коња у трку и пуцањ бича, па чак и неког ко на виолини ујежбавља скале.

Један одгајивач оваца причао ми је да га за време дуготрајне суше једна сеничарка у правом смислу речи направила будалом — подражавајући грмљавину. Он је не-

птика прави су живи магнетофони. Од тога броја десет спадају у класу виртуоза. Ниједан други континент не може се похвалити толиким бројем птица — имитатора али се зато Америка може поносити једном од најпознатијих. То је амерички дрозд (код нас његов назив често али погрешно преводје буквално као „птица — ругали-

ца“) који и дању и ноћу подражава своје „колеге“. У бостонском зоолошком врту један дрозд је за свега годину дана научио да подражава све своје суседе: 39 птица — певачица, 50 разних птица које цвркућу, жабе и попце. Дрозд је прави колекционар необичних звукова: можете га чути како имитира кукурикане петла, шкрипу зарђалог вадичепа, отегнути звук бродске сирене и стравично завијање сирене полицијских и ватрогасних кола. Мексиканци га зову сентоконтлатлоли — онај ко говори четири стотине језика. Један амерички зоолог се жали: „Колико ми се пута догодило да поверујем како сам чуо глас неке непознате птице и да појурим у шипражје да бих на крају открио — америчког дрозда.“

У Европи живи око 30 врста птица које подражавају туђе гласове. Али, једина птица која то увек чини је чворак. Сећам се колико су била разочарана моја деца кад су једном, за време нашег боравка у Лондону, чула звонце уличног продавца сладоледа и истрчала на улицу стежући новац у руци. Од продавца сладоледа није било ни трага, али је зато на суседном крову седео један црни чворак и кљуном чисто перје уверио сам се да чворак уме верно да подражава крик галеба и гласове грмуше и коса.

Да помислимо на крају и папагаје које познајемо као забавне имитаторе људског говора. Занимљиво је да на слободи папагаји не подражавају друге птице и животињске гласове. Тек кад се нађу у заробљеништву они почињу да користе свој дар за подражавање, који им у слободној природи никад не долази до изражаја. Због чега — на ука још не зна.

Анатолије је допловио у „пингвинску империју“ заједно са својим авионом. Разуме се да се тако велика машина као што је „Ил-14“ није могла уцело сместити на брод: допремљена је у деловима. Крилату машину склапали су одмах ту, на леденом кеју. Ту се, пред свој први лет, пилот Анатолије и упознао са „императором“ ту.

Анатолије је допловио у „пингвинску империју“ заједно са својим авионом. Разуме се да се тако велика машина као што је „Ил-14“ није могла уцело сместити на брод: допремљена је у деловима. Крилату машину склапали су одмах ту, на леденом кеју. Ту се, пред свој први лет, пилот Анатолије и упознао са „императором“ ту.

ИЗ НАШЕГ АЛБУМА

БЕБА ЧОВЕКА

БЕБА ФОКЕ

МАЈМУНИ СТРОГО ВАСПИТАНИ

Новорођени мајмуни живе само годину дана безбрижно и без обавеза у не посредној близини својих мајки. После тога почиње строго васпитавање које траје четири до пет година. Амерички стручњаци за психологију животиња објавили су недавно опсежне радове о досад мање познатој „мајмунској педагогији“. Та нова сазнања важе за све врсте нечовеколиких мајмуна. Потребно је пет година да би се млади мајмуни потпуно припремили за свој будући живот у заједници. За то време на њих се не излива само оно што људи називају „слепа мајмунска љубав“ — мада су мајмунице заиста нежне мајке — већ и батине. Стручњаци који су проучавали живот мајмунских заједница често су били сведоци занимљивих сцена кад мајке повуку за реп своју децу да би их опоменуле на ред.

КАО И У ЉУДСКОМ ДРУШТВУ ТАКО И У МАЈМУНСКОМ ЖЕНСКА „ДЕЦА“ ДОБИЈАЈУ ОБАВЕЗЕ ПРЕ СВОЈЕ „БРАЋЕ“. НАИМЕ, МЛАДЕ МАЈМУНИЦЕ ВЕЋ У ТРЕЋОЈ ИЛИ ЧЕТВРТОЈ ГОДИНИ МОРАЈУ ДА ЧУВАЈУ МЛАЂЕ ОД СЕБЕ И ДА СЕ С њИМА ИГРАЈУ. МАЈКЕ СТРОГО ВОДЕ РАЧУНА ДА ВАСПИТАВАЈУ СВОЈЕ „КЕРКЕ“ ЗА БУДУЋИ ПОЗИВ МАЈКЕ И ВАСПИТАЧИЦЕ.

СВИ МЛАДИ МАЈМУНИ МОРАЈУ ДА НАУЧЕ КАКО ДА СЕ ОДНОСЕ ПРЕМА ОДРАСЛИМА И КАДА СМЕЈУ ДА ПРИСТУПЕ У ДРУШТВО ОДРАСЛИХ. ТЕ ОДНОСЕ РЕГУЛИШУ ОДРЕЂЕНИ ЗАКОНИ: ОДРАСЛА „ЖЕНСКА ДЕЦА“ МОРАЈУ ДА СЕ ДРЖЕ ПОВУЧЕНО И ДА СЕ ТАКО ИЗРАЗИМО, БУДУ КРОТКА. „ДЕЧАЦИ“, ПАК, МОРАЈУ ВЕОМА РАНО ДА ПОЧНУ С ПОКУШАЈИМА ДА ОДРАСЛИХ МУЖЈАКА ПРЕУЗМУ СТАРЕШИНСТВО. У ТИМ ПРВИМ ПОКУШАЈИМА ПОМАЖУ ИМ ЊИХОВЕ МАЈКЕ УВЕК СПРЕМНЕ ДА ИХ УЗМУ У ЗАШТИТУ.

ПОРОДИЦА ПАВИЈАНА

ПАВИЈАНИ ИЗРАСТУ ДО 1 МЕТРА ПРВА ОПОМЕНА

Откако смо једном заједно летели на Северни пол — прича совјетски новинар В. Попов — Анатолије ми се с времена на време јави телефоном у редакцију и увек ми исприча понеку причу, увек једну занимљивију од друге. У последње време дуго се није јављао и ја сам већ почео да стрепим када се, изненада, једног јутра јавио познати глас.

кога је касније назвао Васка. „Император“ је стајао по страни и са интересовањем гледао шта људи раде. С времена на време махнуо би својим кратким крилима као да пожурује пилоте и механичаре. Било је довољно да се само неки од њих усправи да би предахнуо па да „император“ почне да се љути.

Пилоти су се смејали пингвину и посао се веселије одвијао. А када су мотори затућали, пингвин се достојанствено и гегајући се укљонио са „листе“. Отада је Васка испраћао Анатолија на сваки лет и сачекивао га при слетању.

Ускоро је по поларнике поново допловио „Об“. Пилот се најпре обрадовао повратку, а затим се снудио: како да се растане од Васке? И тада му је пало на ум да га поведе у своју домовину, где ће Васка бити прави император, један једини...

Пилоти су помогли Васки да се укрца на брод. Васки су на „Обу“, као што уосталом и доликује „његовом величанству“, пружили сав комфор: сместили су га у пливачки базен.

У Лењинграду је Васки, царском пингвину, приређен заиста царски дочек. Када је Васка пришао оградни на палуби брода и раширио крила као да жели све да загрли, са пристаништа је одјекнуло аплауз.

Данас Васка живи у Лењинградском зоолошком врту.

Хиљаду француских родољуба осуђених на смрт, уместо пред циви Гестапоа — дочекало је слободу. Пуконик Пикард извршио је јединствен задатак у историји ваздухопловства: авионским бомбама ослободио је политичке затворенике

ПУКОВНИКОВ ПОДВИГ

У оперативној сали аеродрома „Хандсон“, недалеко од Лондона, осамнаест бомбардерских посада последњи пут је разгледало макету гестаповског затвора у Амијену, у северној Француској. Пуконик Пикард, командант специјалне бомбардерске групе која је требало да поруши зидине затвора и донесе слободу осуђенима на смрт, упућивао је пилоте у акцију.

— Подухват носи службени назив „Операција Јерихон“. Први нападач из бришунџ лета и рушим источни зид затвора. Прва и друга група за мном руше зидове и менизу гестаповца. Трећа група у резерви. Полетање тачно у 11,45 часова. Још само да сачекамо метеоролошки извештај.

Тек што је пуконик Пикард завршио кратко излагање, у салу је упао метеоролог.

— Изнад рејона Амијена очекује се снег. Видљивост се приближава нули.

За то време Доминик Поншардије, један од познатих бораца француског Покрета отпора, који је први дао идеју за овај подухват, чекао је са својим борцима у заседи, близу амијенског затвора. Погледао је на сат, па у своје борце. Подигао је главу према небу, које се одједном замрачило. Почео је да пада крупан снег. Поншардије је био нервозан. Труд да се спасе хиљаду бораца Покрета отпора руководиоца и пријатеља, изгледао му је узалудан. Он је британској обавештајној служби послао скицу читавог терена око затвора Ге-

стапоа у Амијену, а у општини се домогао оригиналног плана затворске тврђаве и такође је послао у Лондон. У току наредних пет дана требало је да буде стрељано првих 400 бораца. Ликвидација затвореника заказана је за 20. фебруар.

Тренуци су се претворили у године. Училило му се као да чује штектање гестаповских митраљеза. Остао је у заседи поред затвора да сачека разведравање.

Осмнаестог фебруара, пилоти су опет ушли у оперативну салу. У 9,30 часова, дежурни метеоролог је утрчао и рапортирао пуконнику Пикарду:

— У рејону Амијена очекује се побољшање времена.

— Узмите опрему, крећемо!

— узвикао је радосно пуконик Пикард.

У 11,15 часова први бомбардер „москито“ — комарац, којим је пилотирао пуконик Пикард, одлепио се од писте. Неколико минута касније свих 18 „комараца“ се налазило у ваздуху. С десне стране су долазили ловци „тајфунци“. Сви заједно узеше курс према Амијену, летећи на висини од 5 метара изнад пучине Ламанша да их непријатељ не би приметио. Ускоро су угледали француску обалу покривену снегом. Затим се упутише долином реке Соме, која их је водила право на затвор.

Поншардије, иначе пуконик, још се налазио у заседи, погледајући свак час у небо. Време је сада све брже одмицало. Остало је још четири минута до 12 часова. Радници су напуштали посао и одлазили на ручак. Улице Амијена су биле пуне. Минут је до подне. Згодан тренутак јер је замислио пуконик Поншардије била да се затвореници после бекства из затвора померају са грађалима и тако у општој гужви умакну потери.

Гестаповци су ушли у менажу на ручак. И стражари су на ручку, сви изузев оних који чувају хелије и улаз у затвор. Затвореници ништа не знају о „Операцији Јерихон“. Знају само да ће за два дана бити изведени на стрељање по групама. Пресуде су пале. На изданима се ноктима урезају по следње поруке, кличе се слободи Француске.

„Тајфунци“ и „комарци“ бришунџним летом приближавају се дебелим зидинама затвора високим осам метара. Пуконик Поншардије и његови борци узимају оружје на готово. Срца им играју од радости. Тачно је подне. Сирене почињу стравично да завијају. Затвореници згрчени у хелијама очекују последње тренутке. Многи су пожелели смрт од бомби пре него од гестаповских митраљеза.

На челу групе је пуконик Пикард. Бришунџ изнад самог зида откачио је бомбу од 250 килограма. Погодак је био идеално тачан, тачно у спољни зид који опасује затвор. Експлозија је одјекнула, комаће бетона и цигли лети са све стране. Из дима се наизре огромна рупа на бетонском зиду. Стражарска кула која се овде налазила одлетела је у ваздух. Експлозије, су потресле цео Амијен, затворски зидови су се рушили.

Пуконик Поншардије је

одмах ликвидирао стражу гестаповца и са својим борцима упао у затвор. Изненађени Немци бежали су по дворишту тражећи заклон. Настала је неопisivа гужва. Гестаповци се нису надали Поншардијеу, за којим су већ три године упућивали трагали. Сада их је ко сио својим митраљезима, тукући излаз менаже све док једна бомба није треснула тачно у њу. Немци су покушали да се бране, али све је било узалуд. Затвореници су напуштали затвор и са реком људи на улицама истајали.

Цео затвор се нашао у диму. Бомбардери су једва проналазили циљеве. Један пилот је улетео у дим, искосио „москита“ и погодио тачно зид затворских просторија, који му је пуконик Пикард на мекети показао. Затвореници су покуљали изнутра и пробијајући се кроз експлозије напуштали затвор Гестапоа. Пуконик Поншардије се још тукао са стражарима и официрима. Улетео је кроз дим до закључаних хелија и ослободио родољубе. Викао им је из свег гласа да беже. Десетак их је протрчало с лисицама на рукама пробијајући се преко гомиле порушених бетонских зидова.

Мртви и рањени лежали су по целом дворишту затвора. Око 70 затвореника није дочекало слободу. Готово сви гестаповци били су ликвидирани. Двадесет погинулих и 70 рањених. Тачно у 12,15 часова пуцања је престала. Затвор је био празан.

Док је на земљи завладало затишје, у ваздуху су се „тајфунци“ огорчено борили с немачким ловцима. „Москитоси“ су узели курс према Ламаншу. У њиховој групи недостајала су два бомбардера. Специјална група, која је пре ове операције збрисала штаб Гестапоа у Хагу, изгубила је пуконика Пикарда. Остао је заувек у Амијену, недалеко од затвора, на задатку који је сам планирао и часно га извршио. Спасео је хиљаду родољуба сигурне смрти.

Подвиг пуконика Пикарда јединствен је пример у историји ваздухопловства. Бомбардовао је кућу смрти, коју је Гестапо у Амијену организовао да би угушио отпор француских родољуба и то је први случај забележен у аналима да су политички затвореници ослобођени авионским бомбама.

Десет
ли вет
пучи

га...

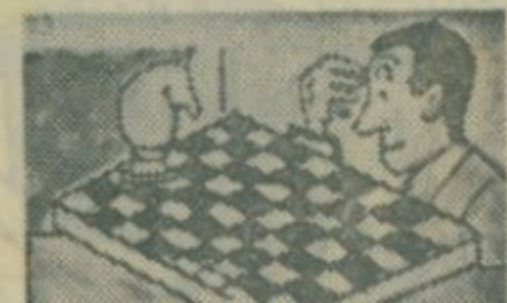
... за најстарији примера кућног намештаја сматра се једна посела која се данас чу-

ва у археолошком музеју у Каиру и која је била нађена у гробници неког фараона.

... за један килограм ружиног уља потребно је четири тоне ружних латица.

... титулу светског шаховског првака први је понео аустријски ша-

ховски мајстор Вилхелм Штајниц 1877. године.

... у старој Кини домаћи лекари добијали су плату, само за оно време када би особа чије им је здравље било поверено биле — здраве.

... са столице је немогуће устати ако се горњи део тела не нагне

мало напред. Ако не верујете — покушајте.

КОРНЕЈ ИВАНОВИЧ ЧУКОВСКИЈ

ОД ДВЕ
ДО ПЕТ

Пре но што пређемо на моје белешке о томе како се деца односе према смрти — пише Корнеј Чуковској — желео бих да у облику кратког увода кажем нешто о једној изванредној особини деце — оптимизму. Сва деца у узрасту „од две до пет“ верују (и желе да верују) да је живот створен само за радост, за неограничену срећу и та вера је један од најважнијих услова за њихов нормалан психички развој. Циновски посвао једног детета на усвајању духовног наследства одраслих може се успешно остварити само ако је оно непоколебиво задовољно читавим светом који га окружује. Отуда и борба за срећу коју дете води чак и у најтежим периодима свог живота. Отидите у било који санаторијум за коштану туберкулозу деце; иако годинама везана за постељу, развијају у себи толико веселости да чак и дугогодишњи болови не стварају трауме којих одрасли не би били поштеђени.

У познатој причи Лав Толстоја „Три медведа“ девојчица која је залутала у шуми доспела је у кућу медведа, сломила њихову малечну столчицу и појела им супу; они

су се љутили на њу и грдили је.

Малом Вови се та прича није допала. У његовој интерпретацији то се није догодило девојцици, већ њему; он, Вова, залутао је у шуми и доспео у кућицу три медведа. Ништа им није сломило и мада им је појео супу одмах је отишао у кухињу и скувао им нову парцију: обилнију и укуснију. Медведи су били добри, предобри: почастљив су га медом и јабукама, подарили му јелку са играчкама, научили га да пуца из пушке.

Другим речима, ако је Лав Толстој у својој причи поред веселих епизода дао и тужне, четворогодишње дете одбацаће она места где се говори о несрећама хероја и оставиће само срећу и радости.

Петогодишњак дечак обратио се сестри:

— Ања, десет пута сам гледао „Чапајева“ и он се увек удавио. Како би било да пођем у биоскоп с татом?

Дечак је жарко желео да смрт Чапајева буде нека биоскопска грешка и надао се да би он ту грешку уз очеву помоћ некако могао да исправи и да Чапајев остане у животи. У дечијим представама срећа је норма живота и због

тога му је трагичан крај његовог омиљеног хероја у филму изгледао противприродан.

Личностима које су деца драге све на свету треба да полази за руком и ни по коју цену не сме се допустити да оне умру јер се дете у већини случајева поистовећује с њима.

Због тога су занимљиве исправке које су два трогодишња малишана унела у причу о Црвенкапи.

Мали Андреј нацртао је као илустрацију за ту причу огроман безобличан камен и објаснио мајци:

— То је камен иза кога се сакрила Црвенкапина бака. Вук је није нашао и није је појео.

Други малишан, Никита,

избацио је из приче све што му је изгледало страшно и тужно. Додуше, прича је испала сасвим кратка али је зато задовољила малишанов животни оптимизам.

— Била једном једна девојчица, Црвенкапица, и она је пошла и отворила врата. И то је све! Више не знам!

— А вук?

— Вук није потребан. Ја се њега бојим.

Ако се детету исприча истина о смрти оно ће, из велике деце тежње за ореоном, одмах предузети све да ту истину замени одговарајућим митом.

Четворогодишњи Васја с неповерењем је запитао мајку:

— Мама, да ли сви људи умиру?

— Да.

— А ми?

— И ми ћемо умрети.

— То није истина! Кажи да се шалиш.

И толико је жалосно плакао да је мајка почела да га уверава да се заиста шалила. Он се одмах умирио.

— Знао сам одмах да си се шалила. У почетку ће сви у кући остарити а после ћемо опет постати млади и мали.

Оптимизам је потребан детету као ваздух и зато се дете брани од помисли на смрт. Крајем четврте године дете почиње да схвата да смрт неизбежно чека све што је жи-

во, али оно одмах хита да увери себе да ће оно ипак бити изузетак и да ће увек живети.

— Мама — каже четворогодишња Ања — сви ће људи умрети. Неко ће ипак морати да постави на место вазину (урау) последњег човека. Да будем то ја, важи?

Четворогодишња Таточка чула је како бака пева:

И нико неће знати
Где је гроб мој.

И почела је овако да је пева:

И нико неће знати
Где је гроб твој

Бака јој каже:

— Певаш погрешно. Треба певати: „Где је гроб мој“.

— Па је тако и певам: „Где је гроб твој“

Умрла је бака и треба је сахранити. Али, трогодишња Нина неће с тим да се помири.

— Ништа! Она ће из јаме да пређе у другу, лежеће у њој, лежеће па ће да озрави.

Мртви су за децу бесмртни.

Трогодишњу Марину мама је повела на гробље да на бакином гробу посаде цвеће. Вративши се кући девојчица је родосно казала:

— Најзад сам опет видела баку Лиду!

— Шта то говориш Марина. Видела си само њен гроб.

— Не, видела сам је како извирује из рупе у коју си садила цвеће.

Петогодишња девојчица дошла је с мамом на гробље и ту видела неког пијанца који је ишао посрћући;

— Онај чика се већ ископао из гроба.

Ево разговора једног четворогодишњака с мајком:

— Знаш, мама, ја мислим да су људи увек једни исти: живе, живе, а затим умру. Њих закопају у земљу. А затим се они опет роде.

— Какве то глупости причаш. Помисли и сам: како би то могло бити? Закопају великог човека а роди се малла.

— Па шта? Исто као и пасуљ. Види колико је велики израстао. Чак је већи од мене. Затим га посаде у земљу, он почне да расте и опет постане велики.

Слично „хипотезу“ истакао је и један трогодишњак дечак:

— Сахрањују старе људе... то њих у земљу сеју а из њих израстају мали, као цвеће.

У суседном дворишту умрла је старица. О томе се причало пред малим Кољом.

— Не, старац је умро — у меша се он у разговор. — Видео сам да је старац. Напред су носили сандук, а старца су водили испод руке. А он плаче, неће да се сахрани.

После навршене четврте године код деце егзистична бригу о личној бесмртности и бесмртности најближих сродника почиње да замењује машта о бесмртности читавог човечанства.

— Знаш, мама — каже мала Таљка. — Ја ћу да будем одличан ђак затим ћу да будем докторица и измислићу таков лек да људи некад не умру.

— Нећеш то моћи...

— А онда... бар лек да људи живе најмање, сто година. Сигурно ћу измислити таков лек.

WALT
DISNEY

МИКИ

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК
РОБИН

